

IESUI ETIAT MAKU MIENOI

*MATEU 3.1-12 IRUKA 3.1-18 IUWĀU 1.19-28
PIATEWY*

¹ Mesup mienoi wakuat Aipotypot Iesui etiat Tupana Sa'yru etiat aikotā sa'awy'i te Tupana to'e Tosa'yru pe — Uha'yru e woropo'oro aru En miit'in ehakjera'at hamo e ma'ato sa'awy'i atipo'oro teran wētup ok eut hap enoi hamo e.

² Miit'in ekatup hawyi woropo'oro En i'atuewawi i'atuehakjera'at hamo e Tupana miwan me Marakia 3.1 pe.

³ Ma'ato sa'awy'i mekewat wētup ok eut hap hanoi miit'in me — Tut irane wyti Tupana Mipo'oro Miit'in Porekuat nuat e hat e. Mio tā wyti aru to'e epiat Uha'yru e. — Eweihwytip ipu'ap e aru eipy'a piat eiwanētup hawe. Mi'i hawyi toīne'en mu'ap ewy ra'yn Tupana Mipo'oro ehay mohey hamo e aru Uha'yru e Tupana. Ekatur hawyi woropo'oro En miit'in kape Uha'yru e. Waku hawyi ti aru ekatur ta'yn miit'in turan ti aru waku En ereto e Tupana Tosa'yru pe. E'yianmiat uimipo'oro wyti aru hanoi hanoi haty wo miit'in me — Tut irane ti Miit'in Porekuat nuat e. Mi'i hawyi eweitoiat ro eiminug sa'ag ko'i eiwanētup sa'ag hap ko'i hawyi mu'ap ewy ra'yn toīne'en Tupana Mipo'oro Eehakjera'at hanuat mohey pote e'yianmiat hanoi e Tupana Tosa'yru pe. Waku hawyi ti aru ekatur ta'yn miit'in mi'i turan ti aru waku ereto En e Tupana Tosa'yru pe sa'awy'i.

Mi'i hawyi Tupana ehay moherep hat Isaia iwan Tupana e ihay Tosa'yru piat hap Isaia 40.3 pe.

⁴ Mi'i turan ni Iuwāu tut ra'yn mekewat wo'oset'ok hat Tupana to'e hap ewy. Mi'i hawyi yahig note tohenoi hanoi kahato miit'in me — Eweiwaure ro eiminug yt naku i hap ko'i e. Mi'i hawyi ewei'aipok to Tupana ewawi e. Waku hawyi woroho'oset'ok e Iuwāu miit'in me.

⁵ Mi'i hawyi miit'in tawa Ierusarēi kaipywiaria yi Iuteu kaipywiaria tō'ē tō'ē yahig kape Iuwāu mienoi kuap hamo. Mi'i hawyi ti ō'ē haria hanoi ra'yn wuat'i aikotā ta'atunug yt naku i hap ko'i to'ope. Waku hawyi Iuwāu ti'atuset'ok Iūtāu hy pe.

⁶ Mi'i hap Iuwāu esokpe ti ihū Kameru sap kawiat. Imi'u wyti pohit i'ewyte awi'a hy imi'u wo. Iwe'ok kyttyt hap ti mi'at pe kawiat.

⁷ Mi'i hawyi ti tohenoi hanoi miit'in me — Meiūran ti aru tut wētup ok po'og po'og wakuat uikawiat rakat e. Uiat uhewaku hap yt put'ok'e i ipysei hamo ipy sokpe saity pok hamo e.

⁸ — Uito ti woroho'oset'ok y'y wo ma'ato mi'i ti aru Tupana Pā'āu wakuat no ra'yn ehēt'ok e Iuwāu miit'in me.

⁹ Mi'i hawyi wētup e'at pe tut ra'yn Iesui tawa Nasare kaipyi tomotag hap tama Karireia kaipyi Iuwāu kape toset'ok Iūtāu hy piat hamo tut.

¹⁰ Mi'i hawyi Iesui tuwētem y'y pyi hawyi teha'at ra'yn atipy kape. Mi'i hawyi ta'akasa ra'yn oken'ypy ewy ra'yn. Mi'i totepyi tut ra'yn Tupana Pā'āu hawyi put'ok'e ra'yn pykasu ewywuat Iesui ete.

¹¹ Mi'i hawyi sehay tut Iesui pe atipy kaipyi — Ta'i uimiky'e kahato En Uha'yru e. Mi'i tupono

arehum kahato ete e.

MATEU 4.1-11 IRUKA 4.1-13 PIAT EWY

¹² Mi'i hawyi meremo Tupana Pã'ãu to'e Iesui pe — Ereto ro yahig koro kape mesuwepyi Iûtãu hy sakpo Uha'yru e.

¹³ Mi'i hawyi toto Iesui Iuwãu pyi i'ewyete Iûtãu hy kaipyi yahig koro kape. Mi'i hawyi itote tuw-eran toïne'en mi'at ko'i py'asetpe 40 e'at toïne'en itote. Mi'i turan ahiag hã'ãg kahato Iesui. Toiky- 'esat Iesui tunug yt naku i hap ko'i. Mi'i hawyi Tupana mipo'ororia atipy kaipywiararia tõiẽ tõiẽ Iesui moesaika hamo.

MATEU 4.12 IRUKA 4.14 PIAT EWY

¹⁴ Wētup e'at pe miit'in tipyhik wo'oset'ok hat Iuwãu. Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn yi Karireia kape Tupana ehay wakuat enoi enoi hamo.

¹⁵ Mi'i hawyi to'e — Koitywy ti porap put'ok'e ra'yn Tupana Morekuat nuat ieïne'en hamuat. Mi'i tupono eweitoiat ro eiminug yt naku i hap ko'i hawyi eweimohey ro Tupana ehay wakuat e Iesui tetama piaria pe.

MATEU 4.18-22 IRUKA 5.1-11 PIAT EWY

¹⁶ Wētup e'at pe so hewyry Iesui yi Karireia hye- myi'a e'yi kyt upi. Mi'i turan ta'akasa pira pytyk haria kape uhyt Simãu iywyt Ātere kape. Mi'i turan kowo'i kowo'i suki wato wo ta'atukat pira y'y pe.

¹⁷ Mi'i hawyi Iesui ti'atukaykay ra'yn — To'iro uhupi uhyt'i'in e. Mesup te ti pira pytyk haria wo eipe ma'ato meiūran ti aru ahenoĩ miit'in pytyk Tupana wanuat hap ehepe e Iesui Simãu i'ewyete Ātere pe.

18 Mio tã e Iesui hawyi meremo ta'atu'atoiat ta'atuesuki wato hawyi tuwat ra'yn Iesui upi.

19 Mi'i hawyi Iesui toto porap'i ywyku'i upi. Mi'i turan ta'akasa i Sepeteu sa'yru'in kape Tiaku Iuwãu kape wesuki wato mog yara piat haria kape.

20 Mi'i hawyi toi'atukaykay meremo mi'iria hawyi tuwat ra'yn hupi yara pyi ta'atu'ywot wywuatpyi. Mi'i hawyi Sepeteu topyhu'at temiit'in wywo yara pe.

MATEU 4.13-25 IRUKA 4.31-37 PIAT EWY

21 Mi'i hawyi toto i ra'yn Iesui temiit'in wywo tawa Kawana'ũ kape. Tupana mōtypot hap e'at pe hawyi Iesui teke Tupana mōtypot yat pe itotiaria mu'e hamo.

22 Mi'i hawyi te'eruwewanētup kahato hawyi te'ero'e to'ope — Kat poteĩ Iesui aimu'e yt miwan enoi haria ewy i ra'yn i'atu'e. Mi'i ti morekuat ewy ra'yn wen i'atu'e.

23 Mi'i turan wo'omu'e hawe wētup ok toĩne'en ahiag ipiit piat rakat. Mi'i so to'e — Ta'i uruikuap ti En e. En ni mekewat Iesui tawa Nasare kaipywiat. En ni Tupana Sa'yru wakuat e tehay pirik wo.

24 Kat ere teran kahu uruete i'atu'e. Urutu'uka hamo apo eriot i'atu'e.

25 Mi'i pote Iesui wã'i'e haty wo — Epo'inik to ahiag e. Erētem no meiēwat miit piit pyi e.

26 Mi'i pote meiēwat miit ahiag tihuruk tuwētem tehay pirik wuat haype.

27 Mi'i pote irania'in te'eruwewanētup kahato hawyi apo'i'atu'e to'ope — Uweĩ meiē wo'omu'e hat i'atu'e. Yt wata'akasa i meiēwat ewywuat tehay esaika wuat ahiag sopo hat i'atu'e.

28 Mi'i hawyi wuat'i pe ra'yn ta'atuheno i henoi Iesui etiat hawyi irania'in yi Karireia piaria ikuap ta'yn Iesui piat wakuap nug hap etiat.

MATEU 8.14-16 IRUKA 4.38-41 PIAT EWY

29 Mi'i hawyi ti Iesui tuwētem na'yn Tupana mōtypot yat pyi. Mi'i hawyi toto i ra'yn towyria'in Iuwāu Tiaku wywo temiit'in Ātere Simāu yat kape.

30 Mi'i hawyi Simāu sakitu i'ahu rakat yni pe ta'atupuēti. Mi'i hawyi ti mekewat i'ahu hap ta'atuheno i Iesui pe.

31 Mi'i hawyi toto ra'yn howawi. Put'okto'e hawyi toipopytyk ta'yn hawyi — Epoĩām no e hawyi i'āpe'ok'am na'yn waku ra'yn. Mi'i hawyi i'ahu kosap iwyy Simāu sakitu. Tehāite meremo hawyi toteropat ra'yn Iesui'in.

32 Mi'i hawyi at min'e turan ta'atuerut Iesui kape wuat'i i'ahu rakaria wuat'i ahiag ipiit piat rakaria tawa wato Kawana'ū kaipywiarā.

33 Mi'i hawyi ti yne tawa piaria te'eruwa'atunug oken'ypyke. Mi'i hawyi ti toi'atumoehāite kahato i'ahu rakaria.

34 I'ewyete ahiagnia toi'atusopo kahato miit'in piit pyi. Mi'i hawyi to'e i ahiagnia pe — Eipo'inik to ahiagnia e. Yt eweheno i tei'o uikuap ehapiat hap e i'atuepe.

35 Ihot'ok kai i toto ra'yn Iesui tuweran yahig kape. Mi'i hap tote to'oehay Tupana wywo.

36 Meiūran ti Simāu'in tuwat hupi ikat hamo.

37 Ta'atupuēti hawyi te'ero'e tope — Urumu'e hat i'atu'e mio ti ekat haria typy'i kahato Mehī i'atu'e. Pyno to'iro i wata'aipok ekat haria kape i'atu'e.

³⁸ Ma'ato toi'atuwesat – To'iro irania'in tawa kape e. Wuat'i tawa pe ahenoi teran e. Yt wētup tawa pe yn i ahenoi teran e. Wuat'i piat henoi hamo ariot mesuwat yi kape e.

³⁹ Mi'i hawyi toto i ra'yn Iesui yi Karireia piat Tupana mōtypot yat piaria enoi hamo ahiagnia sopo hamo miit'in kaipyi toto.

MATEU 8.2-4 IRUKA 5.12-14 PIAT EWY

⁴⁰ Wētup e'at pe Iesui ewyry hap tote hepihi pihi rakat tut Iesui kape. Mi'i hawyi tuwepŷ'ātutuk haype to'e – Uhyt e uimoehāite teran mote uimoe-hāite o e.

⁴¹ Mi'i hawyi Iesui tiky'e hawyi tuweponug hawyi to'e – Ta'i woroky'e kahato woromoehāite teran uhyt e.

⁴² Mio tā e hawyi meremo ra'yn ipiit kahu ra'yn tuweityk ta'yn hepihi.

⁴³ Mi'i hawyi Iesui tināpin haty wo – Pyno uhyt waku ra'yn epe etiat e. Mi'i pote are'e epe ereto ro pa'i ko'i kape hawyi epiit kahu hap etomoherep to i'atuepe e. Mi'i hawyi ti aru ta'atukuap ta'yn emoehāite hap e. Ma'ato irania'in me o yt etomoherep tei'o emoehāite hap mu'ap upiaria pe e.

⁴⁴ Katupono etomoherep sa'awy'i pa'iria piat hap atiky'esat e. Waku eheno i'atuepe aikotā aha'ase'i Musei nimo aināpin hap ewy eheno o emoehāite kuap miit'in miat hamo e.

⁴⁵ Ma'ato yt Iesui miky'esat ewy i tohenoi Iesui piat tomoehāite hap yne pe. Mi'i pote ti Iesui yt teke kuap i tawa pe katupono ti typy'i kahato akasa teran haria tō'ě tō'ě howawi wuat'i kaipyi. Mi'i pote yahig note toīne'en yt teke kuap i tawa pe pote.

2

MATEU 9.1 IRUKA 5.17 PIAT EWY

¹ Meiūran Iesui ta'aipok i ra'yn tawa Kawana'ū kape. Put'okto'e itotiat hawyi teke wētup netap we. Toīne'en porap'i itotiat hap hawyi miit'in tikuap ta'yn aikope Iesui ieīne'en hap.

² Mi'i hawyi meremo tō'ē tō'ē i ra'yn howawi typy'i kahato ra'yn hawyi irania'in miit'in sem oken upi ne'i ra'yn yn tukupte'en. Mi'i hawyi Iesui ti'atumu'e Tupana ehay wo ō'ē tewawiat haria.

³ Mi'i turan ta'atuerut Iesui kape yt ipoī'ām kuap i rakat yni pe 4 ok herut haria. Ma'ato yt tuwehyt'ok kuap i Iesui ewawi sese kat pote typy'i poity'i netap wiat pote.

⁴ Mi'i pote te'era'am na'yn netap ok tote hawyi ta'atu'ahot ra'yn netap ok Iesui apy tote. Mi'i hawyi i'okhot'e hawuo ta'atumo'apyk yt hewyry kuap i rakat yni pe.

⁵ Mi'i hawyi ta'akasa yne hawyi Iesui tikuap ta'yn tomohey i'atuepiat hap ko'i. Mi'i hawyi to'e i'ahu rakat pe — Koitywy ti yt naku i eminug sa'ag ko'i Tupana tihep yne ra'yn epy'a piat uiwy e.

⁶ Mi'i pote apyk puaria miwan enoi haria te'eruanētup hawe te'ero'e — Kat pote mio tā e Iesui i'atu'e te'eruanētup hawe.

⁷ Tupana yn ni yt nakuaria i aiminug hep kuap hat i'atu'e. Yt naku i mio tā e Iesui i'atu'e te'eruanētup hawe.

⁸ Ma'ato meremo Iesui tikuap topy'a pe i'atuwanētup hap. Mi'i hawyi Iesui to'e i'atuepe — Kat poteĩ yt eweiky'esat i ui'e i'ahu rakat piat hap e.

⁹ Kat are'e som pyno po'og yt niatpo i yt hewyry kuap i rakat pe sio apo koitywy ti yt nakuap i

eminug atihēp ta'yn are'e sio erepoĩ'ãm no hawyi eti'okpo'i ro e'yni hawyi ereto ro e'yat kape are'e. Kat som pyno po'og yt niatpo i are'e yt ipoĩ'ãm kuap i rakat pe e Iesui miwan enoi haria pe.

¹⁰ Mi'i hawyi to'e i — Ta'i Miit'in Yke'et ti yt nakuap i hep kuap hat wuat'i yt naku i hep kuap hat wyti Uito e. Mi'i tupono atimoherep mesup ehepe uhesaika hap yt nakuap i hep hamuat e.

¹¹ Mi'i hawyi Iesui to'e i yt hewyry kuap i rakat pe — Epoĩ'ãm no hawyi eti'okpo'i ro e'yni hawyi ereto ro e'yat kape e.

¹² Mi'i hawyi meremo ra'yn i'ahu rakat ipoĩ'ãm hawyi toi'okpo'i te'yni hawyi toto ra'yn wuat'i ehamo. Mi'i hawyi te'eraha'at kahato hawyi te'eruwēhum kahato Tupana ete. Mi'i hawyi te'ero'e to'ope — Aito yt karãpe i wata'akasa meikotã i'atu'e ra'yn.

MATEU 9.9-13 IRUKA 5.27-32 PIAT EWY

¹³ Mi'i hawyi toto ra'yn Iesui tawa pyi yi Karireia hyemyi'a hy ēpe kape. Mi'i hawyi yi kyt upi tō'ē tō'ē miit'in typy'i kahato howawi. Mi'i hawyi tohenoi heno i'atuepe.

¹⁴ Mi'i hawyi tewyry hap tote Iesui ta'akasa uhyt Irewi mekewat Auweu sa'yru apykpe ipotpap ne-tap wiat rakat. Mi'i ipotpap mu'ap pyhyp hap ete. Wuat'i mu'ap kare'en ko'i toipyhyp. Toiporera'at sa'up to'ywania kaipyi wanĩkaptia porekuat pe. Mi'i hawyi Iesui tuwēpowat howawi — To'iro ui-wywo Irewi e. Mi'i hawyi ipoĩ'ãm na'yn hawyi toto Iesui upi.

¹⁵ Wētup e'at pe Iesui toto Irewi yat kape topot-mu'eria wywo te'erenuk hamo. Mi'i hap tote typy'i

kahato Irewi wyria'in te'eruwa'atunug ienuk hap tote. I'ewyte Iesui wywo tukupte'en yt nakuaria i sa'up porera'at haria te'erenuk hamo.

¹⁶ Mi'i hawyi irania'in nagnia ehay enoi haria te'eraha'at ienuk hap kape i'ewyte miwan enoi haria te'eraha'at. Mi'i hawyi apo'i'atu'e Iesui potmu'eria pe — Kat poteĩ eimu'e hat yt nakuaria i iwywo sa'up porera'at haria wywo tenuk i'atu'e.

¹⁷ Mi'i e hap Iesui tikuap hawyi toi'atuwesat — Uhyt'i'in yt eweikuap i apo aikotã ihãite rakaria yt tikat hin i mohag nug hat ma'ato irania'in i'ahu rakaria ti ikat kahato e. Mi'i hap ewy ti koitywy ariot yt nakuaria i era'aipok Tupana kapiat hamo e. Ma'ato — Uruto po'og waku e haria yt atera'aipok kuap i Tupana kape e katupono yt uikat hin i — Uruto po'og i'atu'e pote.

MATEU 9.14-17 IRUKA 5.33-38 PIAT EWY

¹⁸ Mi'i hawyi mekewat i'atuwemosy'at hap e'at pe miit'in te'ero'e Iesui pe — Wo'oset'ok hat Iuwãu potmu'eria koitywy te'eruwemosy'at kahato ra'yn i'atu'e. I'ewyte ti nagnia ehay enoi haria te'eruwemosy'at kahato ra'yn i'atu'e. Ma'ato ewat epotmu'eria yt te'eruwemosy'at hin i i'atu'e. Kat poteĩ mi'i tã epotmu'eria i'atu'e.

¹⁹ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Katupono uipotmu'eria i'atuwepit kahato aikotã ienuk hap e'at piat se'aito hap e'at piat ienuk hap ewy uipotmu'eria tukupte'en e. Ienuk hap e'at pe yt uwe i tuwemosy'at i'atuwepit hap e'at pote e.

²⁰ Ma'ato karãpe irania'in tioto se'aito pya to'o'yatypepyi mi'i hawyi te'eruwemosy'at e Iesui wemosy'at haria pe.

21 — I'ewyte ti wētup sehay ahenoi teran ehepe e. Ahesokpe pot'i i'ewyte hiot'e pote yt naku i watomog sokpe pakup wo ne'i e. Katupono ti ahepiat imog hap tuwe'atuk hawyi toihiot ne'i ra'yn ahesokpe pot'i e. Mi'i hawyi ahesokpe hiot'e rakat topyhu'at po'og na'yn sa'ag e.

22 I'ewyte ahetama pe watopag Uwa hy heiam i'ape pakup we e. Ma'ato heiam i'ape pot'i pe iteneg moity'i pote yt naku i mi'i tā katupono ti henāpuk hawyi heiam i'ape teneg hawyi pok'e i ra'yn e. Pok'e hawyi yt kat i Uwa hy i'ewyte yt kat i heiam pok'e hawyi. Ma'ato i'ape pakup wote yt pok'e i torok'e pote. Mi'i ewywuat yt naku i uhehay pakup eweipag sehay pot'i puo e Iesui nagnia ehay enoi haria pe.

MATEU 12.1-8 IRUKA 6.1-5 PIAT EWY

23 Mi'i hawyi yt i'atupotpap i hap e'at pe Iesui tokosap ta'yn go sakpo awati ypia wywuat sakpo. Mi'i hawyi iwyria'in ho'opik ta'yn awati tokoka'at no.

24 Mi'i hawyi ma'ato irania'in nagnia ehay enoi haria te'eraha'at kahato i'atupotpap hap kape. Mi'i hawyi tō'ē meremo hawyi wāita'atu'e Iesui piat hamo — Yt naku i ti ta'atuho'opik awati yt aipotpap i hap e'at pe. Yt naku i ti mi'i tā i'atu'e.

25 Ma'ato Iesui ti'atuwesat — U pāi yt eweikuap i apo miwan me aikotā sa'awy'i Tupana miky'e morekuat Tawi teke Tupana mōtypot hawe tesy'at wywuat hawyi toimō'ē mekewat Tupana mōtypot haria eman tesurara'in me hap e.

26 Mi'i hawyi tutu'u tesurara'in nywo pa'i wato mi'u wuat ne'i. Mi'i aikotā aiporekuat sa'awy-iwuat Tawi tunug mekewat pa'i Apiata ieñe'en

hap e'at pe turan e. Mi'i tã hat pytkai – Waku kahato aipotypot sa'awy'iwuat Tawi ewei'e.

²⁷ – Uhyt'i'in sa'awy'i Tupana tunug tomõtypot hap e'at hawyi tutum miit'in me i'atumowepit hamo tomohey hamuat e. Mi'i pote mio he'at toĩne'en miit'in po pe aimowepit hamo e. Ma'ato yt naku i Tupana mõtypot e'at ne'i topyhu'at ai'akag wo wã'i'e hano e. Kat pote Tupana tum ahepe te'at aimowepit hamo e.

²⁸ Tutum na'yn miit'in me te'at are mi'i pote Uito areĩne'en Tupana e'at Ka'iwat no i'ewyte areĩne'en Wuat'i Miit'in Yke'et no e Iesui nagnia wã'i'e hap enoi haria pe.

3

MATEU 12.9-14 IRUKA 6.6-11 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Tupana mõtypot hap e'at pe Iesui teke i Tupana ehay enoi hawe. Mi'i hawyi itotiaria wywo toĩne'en ipo kĩ'ã rakat.

² Mi'i hawyi te'eruanẽtup – Iesui timoehãite apo ipo kĩ'ã rakat yt aipotpap i hap e'at pe. Mi'i hap ti yt naku i i'atuwanẽtup hawe. Mi'i hawyi te'eraha'at kahato Iesui kape ikuasa te hamo.

³ Mi'i hawyi Iesui tikaykay tuwewawi ipo kag mot'i rakat – Uhyt'i eriot ro meikowo e. Epoĩ'ãm no meĩupe miit'in py'asetpe e.

⁴ Mi'i hawyi to'e Iesui irania'in me – Koran wyti Tupana mõtypot hap e'at e. Mi'i pote apo'are ehepe waku som mesuwat e'at pe wakuap watunug sio apo yt naku i e. Waku apo mesup e'at pe watunug miit'in ky'e hap sio miit'in atu'uka hap watunug e. Mi'i hawyi ma'ato yt ta'atuwesat i ra'yn Iesui. I'atunik ne'i ra'yn.

⁵ Mi'i pote Iesui ipy'ahak hawyi iha'at kahato i'atuewawi i'atupy'a heg nakaria kape yt ta'atuky'e i ipo kī'ā rakat pote. Mi'i hawyi to'e i ipo kī'ā rakat pe – Erepotorok to uhyt e. Mi'i hawyi toitorok ta'yn hawyi ipo kokawiat ewy ra'yn.

⁶ Mi'i hawyi nagnia ehay enoi haria tuwat ra'yn Iesui kaipyi. Mi'i hawyi tuwat ra'yn morekuat Eroti esurara'in kape. Mi'i hawyi mi'iria wywo ta'atukat aikotā waku Iesui auka hamuat hap.

⁷ Mi'i hawyi Iesui toto ra'yn topotmu'eria wywo tawa Karireia hyemyi'a kape. Mi'i hap upi typy'i kahato miit'in tuwat hupi tawa Karireia kaipywiaria tawa Iuteu kaipywiaria

⁸ Tawa Ierusarēi kaipywiaria yi Itumeia kaipywiaria Iūtāu hy sakpuaria tuwat hupi i'ewyte mekewat tawa ko'i pya pywiat Tiru kaipywiaria tawa Sitāu kaipywiaria tuwat tuwat Iesui upi.

⁹ Karāpe Iesui minug wakuap ta'atukuap ta'yn hawyi te'eruwa'atunug howawi wuat'i kaipywiaria.

¹⁰ Mi'i hawyi itote i'ahu rakaria typy'i kahato Iesui ti'atumoehāite. Mi'i pote te'eruwa'atunug kahato howawi hemig hamo. Mi'i pote Iesui to'e towyria'in me – Eweterut ro yara uhowawi e. Katupono meiūpe uhemig neran haria typy'i kahato e. Ta'i ui'akit kuap ne'i ra'yn ti uhemig neran haria e.

¹¹ Mi'i hawyi ahiag ipiit piat rakaria hewo yi tote. I'ewyte ahiagnia kak'i'atu'e. Iesui kapiat te'eraha'at hawyi – Tupana Sa'yru ti En i'atu'e.

¹² Mi'i pote Iesui wāi'e ahiagnia pe – Eipo'inik to e. Yt ewehenoi tei'o eimikuap uwe Uito hap e Iesui ahiagnia pe.

MATEU 10.1-4 IRUKA 6.12-16 PIAT EWY

¹³ Mi'i hap totepyi Iesui ta'am na'yn yity'ok tote. Mi'i totepyi toi'atukaykay tuwewawi tomi'airoria 12 miit. Mi'i hawyi tokoka'at howawi hawyi to'e topotmu'eria pe

¹⁴ — Uimi'airoria eipe uiwywuwat wuat'i e'at piat ieĩne'en haria eipe e.

¹⁵ Uimipo'ororia ahiag sopo hanuaria ti eipe e.

¹⁶ Sa'awy'i toikaykay tuwewawi Simãu. Mi'i hawyi tutum het pakup Simãu me PETERU Nu e.

¹⁷ Mi'i hawyi toikaykay TIAKU Sepeteu sa'yru tuwewawi hawyi toikaykay Tiaku ywyt IUWÃU tuwewowi. Mi'i hawyi mi'iria pe Iesui tum i'atuset pakup Ipuehay rakaria e ma'ato Iesui pusu puo Puanesei e.

¹⁸ Mi'i hawyi toi'atukaykay tuwewawi temiit'in ÑTERE WIRIPI PATORUMEU. Mi'i hawyi toikaykay MATEU TUME tuwewawi. I'ewyete TIAKU Auweu sa'yru hawyi TATEU hawyi SIMÃU SERATI torania toi'atukaykay.

¹⁹ Torania toikaykay IUTA Ikarioti sa'yru. Mi'i ti meiũran ima'at hano topyhu'at.

²⁰ Mi'i hawyi Iesui ta'aipok i ra'yn yity'ok kaipyi netap kape towyria'in nywo. Mi'i hawyi miit'in te'eruwa'atunug kahato i ra'yn howawi typy'i kahato.

²¹ Mi'i pote yt aikotã kuap i te'erenuk. Mi'i hap ti iywyt'in tikuap ta'yn hawyi te'ero'e to'ope — Meiẽ Aheyke'et Iesui wyti heso'ok ta'yn yt tenuk i pote i'atu'e to'ope. Mi'i hawyi tuwat ra'yn Ta'atuyke'et Iesui enõtem hamo. Waku watioto i ai'yat kape kat pote ti heso'ok ta'yn i'atu'e.

²² I'ewyte miwan enoi haria Ierusarēi kaipy-wiaria to'oehay to'ope — Tai watikuap ta'yn Iesui hepap ahiagnia porenōtem miit'in mywiat hap i'atu'e. Tai ahiagnia porekuat aipusu puo Peusepu toīne'en Iesui piit pe pote toi'atupo'oro kuap ahiagnia sa'ag i'atu'e to'ope.

²³ Mi'i pote Iesui ti'atukaykay miit'in tuwewawi hawyi to'e i'atuepe — Uiwyrria'in e ahenoi teran ehepe uhehay iā'ākap wuo e. Are pāi kat hamo ten ahiag tuwesopo are e.

²⁴ Yt aikotā kuap i wyti ren e. Katupono yt karāpe i tuwesopo kuap miit piit pyi ahiag e. Katupono karāpe wētup setama pe miit'in tu'uka tu'uka to'ope meiūran ti mekewat setama pe yt uwe i ra'yn topyhu'at e. Kat pote to'o'atoiat yne yne e yt kat i wo'owese hap itote pote e.

²⁵ I'ewyte ti karāpe miit'in wētup yat pe tu'uka tu'uka to'ope meiūran ti yt uwe i ra'yn topyhu'at mekewat yat pe to'o'atu'uka pote e.

²⁶ Mi'i hap ewy kahato karāpe ahiag tuwe'uka tuwete meiūran tuwemoma hap yn topyhu'at e. I'ewyte sero'ok'e hat yt teke kuap i surara hesaika rakat yat pe hekare'en ero'ok hamo e.

²⁷ Ma'ato sa'awy'i toipo'i po'i hesaika rakat mi'i hawyi ti totero'ok kuap hekare'en e. Mi'i pote ti rat toipohari kuap ahiag e.

²⁸ Pywo ti are'e ehepe yne ehehay yt nakuap i ko'i Tupana timohāpyk kuap ma'ato ehehay yt nakuat i Tupana Pā'āu kapiat ti ihay uhepiat turan Tupana yt timohāpyk kuap i — Mi'i Miit Uha'yrusese e Tupana Pā'āu ehepe turan — Eso kahato ewei'e tope hawyi Tupana yt tomohāpyk kuap i ra'yn e.

²⁹ Mi'i e hat ti Tupana mi'apiheg hano topyhu'at wuat'i e'at pe. Katupono Tupana yt timohãpyk kuap i — Yt uimohey teran i e hat. Tupana Pã'âu wakuat etiat — Eso kahato to'e hawyi ihay uhetiaturan. Mi'i e hat wuat'i e'at piat Tupana mi'apiheg hanuat topyhu'at e Iesui tomohey hap pun haria pe.

³⁰ Iesui to'e mio tã e katupono Iesui ete sa'awy'i te'ero'e — Ahiag pã'âu toĩne'en Iesui piit pe i'atu'e pote.

MATEU 12.46-50 IRUKA 8.19-21 PIAT EWY

³¹ Mi'i turan put'ok'i'atu'e Iesui ywyt'in inyt'in ity wywo Ta'atuyke'et ereto tawa Nasare kapiat hamo. Mi'i hawyi typy'i kahato Iesui apypueri wo pote ity'in yt teke kuap i Iesui ewawi. Mi'i pote sehay ta'atupo'oro Iesui kaykay hamo oken kape ipotmu'eria py'asetpyi.

³² Mi'i hawyi Iesui apypueri haria henoi tope — Urumu'e hat ety eywyt'in einyt'in ekaykay oken kape i'atu'e.

³³ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — U e uweĩ uity e uweĩ uheywyt'in e uweĩ uheinyt'in e.

³⁴ Mi'i hawyi teha'at ta'apypueri haria kape tomohey haria kape hawyi to'e

³⁵ — Meiũpe ti uity uheywyt'in uheinyt'in e. Katupono Tupana ehay pe pywo e haria wyti uheywyt'in uheinyt'in uity'in e. Ui'ywot miky'esat nug haria eipe pote Uheywyt'in uheinyt'in uity'in wo eweipyhu'at e Iesui ta'apypueri haria pe i'ewyte ahepe.

4

MATEU 13.1-9 IRUKA 8.4-8 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn yi Karireia hye-myia e'yikyt'ok upi miit'in atumu'e hamo. Mi'i hap tote typy'i rakaria te'eruwa'atunug howawi. Mi'i hawyi Iesui teke yara pe. Mi'i hawyi ta'apyk yara pe yowa totepywiat miit'in atumu'e hamo. Mi'i pytkai miit'in yi kyt upi tukupte'en.

² Mi'i hawyi tohenoi hanoi sehay iã'ãkap wuo i'atuepe.

³ — Eweiwanẽtup o e. Wẽtup e'at pe so hã'ỹi sytpok hat toto toko kape hã'ỹi sytpok hamo e.

⁴ Put'okto'e ra'yn go totiat hawyi tohytpok ta'yn hã'ỹi te'yi go pe ma'ato yt yne i hã'ỹi hewo go sese tote. Irania'in so hã'ỹi hewo go pu'ap upi. Mi'i ko'i ti weitaria tu'u ne'i e.

⁵ Ma'ato irania'in hã'ỹi ti hewo yi hit nu totiat rote.

⁶ Mi'i ti meremo hẽtyt ma'ato meiũran at hakup hawyi ti iku'uro ra'yn itotiat hapo yt toto kuap i yi piit kapiat pote e.

⁷ Mi'i hawyi so irania'in hã'ỹi hewo tuereto i'anam me e. Mi'i ko'i so hẽtyt wen ma'ato i'anam wywo to'o'ewy ne'i. Mi'i pote meiũran i'anam tohik ne'i ra'yn hawyi yt tuwenug i ra'yn e.

⁸ Ma'ato irania'in hã'ỹi yi wakuat rote go sese tote hewo e. Mi'iria ti hẽtyt meremo hawyi ihãite kahato hawyi haat kahato e. Mi'i ko'i kaipyi toimorania haat karan karan iã'ỹi hawyi toipuẽti 30 iã'ỹi. Wẽtup sat kaipyi toipuẽti 60 ra'yn. Wẽtup kaipyi 100 ra'yn e.

⁹ Uhyt'i'in Mana'in ehewaure ka'a pote eweikuap to kat som are'e teran eimu'e hap uhehay iã'ãkap wuo hap e Iesui yẽpe upiaria pe.

MATEU 13.18-23 IRUKA 8.11-15 PIATEWY

¹⁰ Tuwat porap i ra'yñ yne miit'in hawyi iwyria'in 12 ok takaria apo'i'atu'e Iesui pe – Urumu'e hat kat ete som mesuwat hã'ÿi hã'ãkap wuo urumu'e i'atu'e.

¹¹ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat – Ta'i uwyria'in ahenoi teran ehepe wuat'i mikuap yt heremo i aikotã Tupana topyhu'at irane Miit'in Porekuat no hap etiat e. Ma'ato irania'in me pya aikawiat haria pe yt uimohey teran i haria pe ahenoi teran sehay iã'ãkap wuo e.

¹² Mi'i tupono uhehamo ma'ato yt ta'atukuap i kat are'e sese hap mi'iria e. Te'era'akasa yne ma'ato yt heremo i rakat e. Mi'i pote yt karãpe i te'era'aipok Tupana kape ta'atuminug yt nakuap i pyi ta'atumohãpyk Tupana piat hamo e.

¹³ Koitywy kat poteĩ yt eweikuap i mesuwat mikoi iã'ãkap sehay e. Aikotã aru pyno eweikuap irania'in uimienoi iã'ãkap ewywuaria e topotmu'eria pe.

¹⁴ Pyno ahenoi ehepe eweikuap sese hamo e. Mekewat iã'ÿi sytpok hat ti Tupana ehay enoi moherep hat ewy e.

¹⁵ Mi'i hawyi mekewat go pu'ap ãpe upiat ti wẽtup ok wẽtup ok wanẽtup haria ewy e. Mi'iria tote hawyi Tupana ehay hewo mikoi hã'ÿi ewy ma'ato ta'atukuap sa'ag hawyi meremo ahiag ti-hep te'en te'en i'atupy'a pyi Tupana ehay e.

¹⁶ I'ewyte ti mekewat iã'ÿi hin nu totiat ti wẽtup ok wẽtup ok wanẽtup hat ewy e. Ta'atuwanẽtup hawyi meremo waku kahato ta'atupuẽti e.

¹⁷ Ma'ato yt i'atusopo i pote yt toĩne'en mot'i e. Meiũran irania'in miat ta'atusaty'i saty'i Tupana

ehay mohey i'atu'e piat pote mi'i hawyi meremo ta'atu'atoiat Tupana ehay e. Sa'awy'i i'atuwepit kahato ma'ato irania'in to'okyry'i e i hawyi meremo ta'atuwaure ra'yn e.

¹⁸ I'ewyte ti mekewat hu ypia piat ewy toĩne'en e. Mi'iria ta'atuwanētup Tupana ehay kape.

¹⁹ Ma'ato meiūran hawyi te'eruanētup ta'atupotpap iwato hap kape ta'atuekare'en iwato hap kape. Ta'atumiky'esat wuat'i hap kape yn te'eruanētup.

²⁰ Mi'i pote Tupana ehay yt tuwenug i e. Ma'ato mekewat yi wakuat upiat ti wētup ok wētup ok wanētup haria ewy e. Sa'awy'i ta'atuwanētup Tupana ehay kapiat hawyi ta'atuky'esat kahato. Mi'iria tuwenug na'yn e. Ta'i wētup ok 30 hap ewy wētup ok 60 hap ewy hawyi wētup ok 100 hap ewy ra'yn Tupana ehay tuwenug kahato ra'yn i'atuieĩne'en hap tote e Iesui topotmu'eria pe.

MATEU 5.15 PIAT EWY

²¹ Mi'i hawyi Iesui henoi wētup iā'ākap sehay tekatuwyria'in me — Wātym mote wyti miit'in topag ariāty ywaiti heiam note ta'atupag hētyhot hamo e. Ma'ato yt uwe i ariāty ipag neran yrysakag ywyt'okpype e. Ta'i yt uwe i tuwe'ariāty pag neran yparakai ywyt'okpype e. Yt naku i mi'i tā. Iwat heiam me yn waku ariāty e.

²² Katupono meiūran imierewyi tuwemoherep e i'ewyte huwy piat meiūran heremo e.

²³ Ehewaure ka'a pote eweikuap to uiwyria'in e Iesui tomohey haria pe.

²⁴ Eweiwanētup to sehay kape e. Imō'ē haria wyti aru po'og hereko e.

25 Meiũran po'og na'yn Tupana tum ehepe e. Ma'ato yt eweimõ'ẽ Tupana miium pote mekewat kurin kat toihep yne eipo pyi. Tupana piat einãpin hap eweimu'e irania'in me pote po'og tehay tutum ehepe e. Ma'ato yt eweimu'e irania'in me i Tupana piat einãpin hap ko'i pote ti aru toihep yne i ra'yn to'e hap eipy'a pyi eimikuap hit e. Mi'i hawyi po'ogyt kat i sa'awy'iwuat kai topyhu'at eiwanẽtup hawe e Iesui.

26 — Ta'i mi'i tã ti Tupana topyhu'at irane Miit'in Porekuat no aikotã hã'ỹi koi hat ewy ti aru e.

27 Sa'awy'i toikoi hawyi tuwewi hẽtyt ra'yn ma'ato ikoi hat toĩne'en to'yat pe mi'i turan hẽtyt e. Mi'i hawyi itag na'yn mi'i hawyi haat ra'yn ma'ato ikoi hat yt uwe i itote pytkai i'ewyte yt ta'akasa hin i aikotã itag hap kape pytkai e.

28 Ta'i mekewat at esaika hap upi mekewat iã'ỹi tuwemoehãite tuwepyi e. Mekewat go koi hat toket turan hewyry turan hẽtyt ra'yn tuwemotag na'yn haat ra'yn. Mi'i hawyi iko nug hat toto ra'yn ta'akasa hamo hawyi — Waku kahato e uimi'u ra'yn e yt uipotpap i pytkai tuwenug pãi e tuwepe e.

29 Waku yne hawyi toiterek kyse'yp wo e. Mi'i uhehay iã'ãkap ewy kahato Tupana tuwenug Morekuat no mesuwat yi tote e Iesui topotmu'eria pe apo'i'atu'e hap wesat hamo.

MATEU 13.31-32 IRUKA 13.18-19 PIAT EWY

30 Mi'i hawyi Iesui hanoi po'og na'yn wẽtup iã'ãkap sehay towyria'in me — Are pãi aikotã Tupana topyhu'at Miit'in Porekuat no. Mi'i hap ete ahenoi teran ehepe sehay iã'ãkap wuo e.

³¹ Ta'i aimikoi iã'ỹi kurin kat Mutata iã'ỹi ewy ti. Eweikoi yi pe hawyi hētyt hawyi meremo topyhu'at itag i'yp e. Ywaiti ra'yn hawyi weitaria te'eruwesoknug na'yn haga tote i'yhop og me.

³² Aikotã aimikoi yt kat iã'ỹi ok tã rakat i po'og kurin kat wen ma'ato meremo i'yp uato ra'yn e. Mi'i hap ewy ti Tupana topyhu'at irane Miit'in Porekuat no e Iesui i'atuepe.

³³ Miit'in me Iesui henoi henoi kahato sehay hã'ãkap wuo yn tohenoi yt i'atumikuap wuo i.

³⁴ Ma'ato tuweran hawyi topotmu'eria sese pe tohenoi sese kat e kat e tohenoi hã'ãkap wuo hap.

MATEU 8.23-26 IRUKA 8.22-25 PIAT EWY

³⁵ At min'e turan Iesui to'e — To'iro ysakpo uhyt'i'in mesuwat yara puo e.

³⁶ Mi'i hawyi ta'atuhok'iwat ra'yn yēpeke typy'i rakaria. Mi'i hawyi ma'ato ipat'ok irania'in tuwat hupi hewat'ymo yara ko'i puo.

³⁷ Mi'i turan Iesui toket ne'i yara etu'a pe to'akag pysop tote. Iket kai ti ihyemyi'a wato py'asetpiat turan ywytu kahato ra'yn ywytu uato kahato ra'yn. Mi'i hawyi y'y teke teke ra'yn i'atue'yara pe.

³⁸ Mi'i hawyi hemiit'in to'okak'i te'era'apy'at irane ihy wato ta'atue'yara piat pote. Mi'i hawyi meremo te'eruwēpowat ta'atuehay pirik wo Iesui kape — Urumu'e hat erehymut ro i'atu'e. Yt uruky'e i apo En i'atu'e. Urutopap hamuat ra'yn wyti i'atu'e minwato'e Uhyt i'atu'e Iesui pe.

³⁹ Mi'i hawyi Iesui ipoĩ'ãm na'yn hawyi to'e ywytu uato pe ihy esaika rakat pe — Epo'inik to y'y e epohep to wasere wato e. Mi'i hawyi meremo

wasere ipohēp hawyi y'y i'ewyete ipo'inik ta'yn. Mi'i hawyi ihy nik kahato ra'yn.

⁴⁰ Mi'i hawyi to'e towyria'in me – Uhyt'i'in e kat poteĩ eweiken'ē uimohey haria eipe pytkai e.

⁴¹ Mi'i hawyi te'eroken'ē po'og ne'i hawyi apo'i-'atu'e to'ope – Yt uwe i mesuwat yi tote Mi'i Miit Iesui ewywuat i'atu'e. Ta'i ywytu y'y tunug kahato Aimu'e hat Iesui mipo'oro ewy i'atu'e. Uwe pyno Iesui i'atu'e to'ope.

5

MATEU 8.28-34 IRUKA 8.26-39 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui hakpo temiit'in wywo yi Karireia hyemyi'a. Mi'i hawyi put'ok'i'atu'e yi Katarenu wā tote te'eruwēhik ta'yn.

² Mi'i hawyi Iesui tuwētem yara pyi yi kape. Mi'i hawyi meremo ahiagnia ipiit piat rakat wētup ok teput tuerut Iesui kapiat ta'akasa hamo.

³ Mi'i so nimo ra'yn toĩne'en wo'osyp hawe yt uwe i ipyhyk kuap.

⁴ Ha'awyte ra'yn karanja wo ne'i ra'yn ta'atupyhyk wo'opyhyk hawe wen ma'ato so toĩpirik ne'i topyhyk hap ko'i. Ta'i kurenti wo ta'atupyhyk ma'ato toitektek ne'i. Mi'i hawyi yt uwe i imoperup'i hamo topyhu'at.

⁵ Mi'i tā ti mekwat ahiagnia ipiit piat rakat wātym muo ihot'ok puo miit syp hawe yity'ok tote toĩne'en. Kak'e kak'e yity'ok upi tuwewitwit nu ko'i wo hawyi haty kahato ra'yn tuwete.

⁶ Mi'i turan so ta'akasa Iesui kape pya pyi hawyi so teput tuerut ra'yn. Mi'i hawyi put'ok'e Iesui ete hawyi tuwepỹ'ātutuk howa kape.

7 Mi'i hawyi Iesui pe to'e tehay pirik wo — Kat som etunug neran uhete Iesui Tupana Sa'yru e.

8 Mi'i hawyi Iesui to'e ahiagnia pe — Eiwēnō'ē ro meīūwat miit piit pyi e. Mio tā hawyi toiwesat — Yt urusaty'i saty'i tei'o En i'atu'e.

9 Mi'i hawyi Iesui to'e mekewat miit piit piat ahiagnia pe — Kat eī pyno ehēt e Iesui ahiagnia pe.

10 Mio tā e hawyi ta'atuwesat — Isem e uruwat uruset Uhyt i'atu'e katupono urutypy'i kahato uruto pote. Pyno yt urupo'oro tei'o pya meīūpe pyi Uhyt i'atu'e mekewat miit ahiag ipiit piat rakat wē pyi.

11 Mi'i turan hamaut ko'i typy'i rakaria tukup-te'en mekewat yity'ok tote te'erenuk hap tote.

12 Mi'i hawyi ahiagnia hētup Iesui pe — Meimuēwat hamaut asuwai ko'i kape ro urupo'oro i'atu'e. Mi'iria pe mono urutuwehyt'ok i'atu'e ra'yn.

13 Mi'i hawyi Iesui to'e — Eweiwat ro pono e. Mio tā e hawyi tuwenō'ē ra'yn ahiagnia mekewat miit piit pyi hawyi tuwehyt'ok ta'yn hamaut asuwai ko'i 2000 rakaria piit pe ra'yn tuwehyt'ok. Mi'i hawyi hamaut ko'i ikohyeput'i kohyeput'i yity'ok totepyi hawyi tuwehyt'ok y'y pe hawyi topap yne ra'yn.

14 Mi'i hawyi hamaut sem apykok haria ikohyeput ra'yn yi Katarenu etawa ko'i upi go ko'i upi irania'in miat henoī hamo. Mi'i hawyi so tuwat yne miit'in Iesui kapiat te'era'akasa hamo.

15 Mi'i hawyi te'era'akasa mekewat miit Iesui yatype apyk pe ra'yn waku i ra'yn tuwepainug me ra'yn toīne'en yt kat i ra'yn ahiagnia ipiit pe.

16 Mi'i hawyi ti te'eroken'ē Iesui pupi. Mi'i hawyi

ti mekewat õ'ẽ haria pe akasa haria henoi yne ra'yn aikotã aikotã mekewat ahiag ipiit piat rakat etiat hamaut asuwai ko'i topap yne hap etiat.

¹⁷ Mi'i hawyi ta'atuhêtup hêtup i Iesui pe – Uhyt Mimi i'atu'e motoro meiũwat uruetama pyi i'atu'e.

¹⁸ Mi'i hawyi Iesui teke yara pe turan mekewat sa'awy'iwuat ahiagnia ipiit piat rakat imimoehãite tuwẽpowat Iesui kape – Uipap kahato eupi Mehĩ e.

¹⁹ Ma'ato Iesui tiwesat – Yt wyti waku po'og ni era'aipok i ra'yn e'yat kape hawyi ehenoĩ henoi mesuwarotiaria pe aikotã Uito Eka'iwat pakup eky'e hap aikotã enug waku hap ewyria'in miat hap ti atiky'esat uha'yru e Iesui.

²⁰ Mi'i hawyi ti toto ra'yn Iesui yatypepyi. Mi'i hawyi wuat'i 10 tawa puaria piat henoi henoi aikotã wakuap Iesui tunug tetiat hap. Mi'i hawyi ikuap haria te'eruwanêtup kahato – Waku kahato Iesui i'atu'e to'o'pe.

MATEU 9.18-26 IRUKA 8.40-56 PIAT EWY

²¹ Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn temiit'in nywo yara puo yi Karireia hyemyi'a wato sakpo. Mi'i hawyi put'ok'i'atu'e hawyi miit'in tõe tõe houwawi.

²² Mi'i hawyi miit'in sem ra'yn tukupte'en yẽpeke. Mi'i hawyi Tupana mõttypot yat ka'iwat wêtup ok Tupana mõttypot yat akag uhyt Iairu tut Iesui kape. Mi'i hawyi tuwepỹ'ãtutuk Iesui ewa kape.

²³ Mi'i hawyi tohêtup Iesui pe haty wo – Mehĩ e uhaki'yt hin iku'uro irane Uhyt e. Pyno to'iro meremo imoehãite hamo e. Ereponug itote hawyi mono ihãite hawyi uhaki'yt yt iku'uro i e.

24 Mi'i hawyi toto Iesui Iairu upi. Ma'ato meke-wat typy'i rakaria tuwat yne hupi. Mi'i hawyi mu'ap upi ta'atupyhuhik ne'i Iesui.

25 MI'i hawyi Iesui toto Tupana mōtypot yat akag uhyt Iairu upi miit'in sem tuwat hupi. Mi'i turan ti wētup ok haryporia huu wato rakat toĩne'en i'atu-wywo. Mi'i wyti nimo kahato ra'yn i'ahu. Mi'i wyti 12 anu ra'yn toho'opot mekewat to'ahu hap.

26 Mi'i so hewyry mohag nug haria upi. Tutum yne ra'yn tekare'en mohag nug haria pe. Ma'ato yt naku i po'og po'og ne'i tuwete.

27 Mi'i turan Iesui etiat toikuap ta'yn.

28 Mi'i hawyi tuwanētup ta'yn — Pyno mesup aru areto ra'yn Mimi Iesui upi hesokpe emig hamo e. Mi'i atunug mote mono waku ra'yn uhete e. Mi'i hawyi ti toto ra'yn miit'in typy'i tok puo Iesui ewat'ymo. Mi'i hawyi totemig na'yn hesokpe ete.

29 Mi'i hawyi meremo waku tuwete hawyi mekewat haryporia tikuap ta'yn tehāite hap. Toikuap tetiat yt tosuu wato i ra'yn hap.

30 Mi'i hawyi ma'ato meremo tuwewi Iesui tikuap tesaika wētem topiit pywiat miit'in moehāite hamuat hap ko'i. Mi'i pote tuwemorem na'yn hawyi apo'e topyhuhik haria pe — Uwe kahu uhesokpe emig e.

31 Mio tā e pote ipotmu'eria te'ero'e — Urumu'e hat meiūpe ti miit'in sem me watukupte'en typy'i poity'i emig haria i'atu'e. Kat poteĩ — Uwe uhe-sokpe emig ere i'atu'e.

32 Ma'ato Iesui teha'at yne i'atuewa pe. Toikat temig hat uwe hap. Mi'i pote mekewat haryporia token'ē kahato katupono toikuap ta'yn tomoehāite hap.

33 Mi'i hawyi tut i ra'yn hawyi tuwepỹ'ātutuk howa kape tyryto'e wywo hawyi tohenoi ra'yn Iesui piat tomoehãite hap.

34 Mi'i hawyi Iesui to'e – Uheinyt ewat uimohey hap emoehãite ra'yn e. Mi'i hawyi ti aru ehãite ra'yn e. Mi'i tupono ewepit ro era'aipok i ro e'yat kape e.

35 Mi'i turan Tupana mōtypot yat akag uhyt Iairu emiit'in tō'ē ra'yn i'yat kaipyi. Mi'i hawyi ta'atuhenoI Iairu pe – Uruka'iwat i'atu'e yt naku i kahato ra'yn. Yt kat hamo i ra'yn wyti Wo'omu'e hat etiky'esat katupono ti esaki'yt wyti iku'uro sese ra'yn i'atu'e i'ywot Iairu pe.

36 Ma'ato Iesui tikuap hawyi to'e i'ywot pe – Yt ereken'ē tei'o e. Uimohey yn no en e.

37 Mi'i hawyi typy'i rakaria irania'in Iesui yt tiky'esat i tuwat yne hap. Temiit'in yn Peteru Tiaku iywyt Iuwãu wywo yn toiky'esat tuwat hap.

38 Mi'i hawyi tuwat ra'yn Iairu yat kape. Mi'i hawyi put'ok'i'atu'e tu'isa yat pe turan miit'in typy'i poity'i ta'atupuēti wak haria.

39 Te'eruwak ihay pirik kahato pĩ'ã hin iku'uro pote. Mi'i turan Iesui teke netap we hawyi to'e wak haria pe – Kat poteĩ eweiwak e. Kat poteĩ eehay pirik e. Yt iku'uro i ti pĩ'ã ma'ato toket ne'i ti e. Mio tã e pote wak haria to'okry'i Iesui ete. Mi'i pote wak haria Iesui ti'atusopo ra'yn i'yat pyi.

40 Mi'i hawyi tokoka'at ity i'ywot Iuwãu Tiaku Peteru wywo yn na'yn iku'uro rakat kape.

41 Mi'i hawyi Iesui ti'ykesat hawyi to'e iku'uro rakat pe – Pĩ'ã hin epoĩ'ãm no e.

42 Ma'ato towat topusu puo – Tarita kumi e. Mi'i

hawyi meremo pĩ'ã hin 12 anu rakat ipoĩ'ãm na'yn hewyry i ra'yn. Mi'i pote te'eraha'at kahato te'eruanētup kahato ra'yn.

⁴³ Mi'i hawyi Iesui ti'atunāpin — Pyno ewetopoi ro eimēpyt e. Ma'ato o yt ewehenoi tei'o pĩ'ã hin ieñe'en i hap irania'in me e i'atuepe.

6

MATEU 13.53-58 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn uhyt Iairu etawa kaipyi towyria'in wywo tomotag hap tawa hit Nasare kape.

² Mi'i hawyi Tupana mōtypot hap e'at pe Iesui henoi henoi tetawa Nasare piaria pe Tupana mōtypot yat pe. Mi'i hawyi itotiarria te'eruanētup kahato. Mi'i hawyi te'ero'e to'ope — Yt sa'awy-iwuat meiūpiat pan'i pan'i e hat i apo meiē i'atu'e. Yt mana Maria mēpyt i apo Mi'i Miit i'atu'e. Yt Tiaku Iuse Iuta Simãu eyke'et i apo Mi'i Miit Iesui i'atu'e. I'ewyte iwat yt Iesui einyt'in i apo tukup-te'en meiūpe i'atu'e to'ope.

³ Uwe som pyno mekewat we'eg hap henoi Iesui pe i'atu'e. Hawytepyi ipatpap mesuwe tawa Nasare pe wuat'i aria'yp kawiat hap nug hanuat i'atu'e. Katupono som pono tohepap kahato wuat'i wakuap nug hanuat i'atu'e ra'yn. Uwe som mesuwat tesaika hap henoi tope Tupana ewywuat nug hamo i'atu'e to'ope. Mi'i hawyi yt ta'atumohey hin i Iesui haype. Mi'i pote Iesui yt timoherep kuap i wakuap Tupana mimoherep yt uwe tunug kuap i hap i'atuepe.

⁴ Kurin Kurin tutunug tesaika wo tawa Nasare pe. Wētup ok wētup ok yn toimoehãite topo wo i'ahu rakaria.

⁵ Ma'ato yt tomohey i haria pe yt tutunug kuap i aikotã aikotã e hap ko'i. Yt tomohey i haria kape tuwanētup kahato – Kat pote yt uimohey i uimotag haria e tuwepe.

⁶ Mi'i pote to'e i'atuepe – Irania'in setama puaria wyti imohey kahato Tupana ehay moherep hat e. Ma'ato iwat hetama puaria ti yt imohey i e. Iwat i'ywania sese ti i'ewyte yt imohey i e. Iyat piaria i'ewyte yt imohey i e Iesui tetawa Nasare piaria pe tomotag hanuaria pe yt tomohey i haria pe. Mio tã e hawyi toto ra'yn tomotag hap tawa Nasare pyi irania'in tawa hit ko'i kape henoï henoï ipuat hamo.

MATEU 10.1 IRUKA 9.1-2 PIAT EWY

⁷ Mi'i turan Iesui tikaykay temiit'in tuwewawi. Mi'i hawyi tutum na'yn tesaika hap ahiag sopo hamuat towyria'in me 12 ok takaria pe. Mi'i hawyi toi'atunãpin – Uipotmu'eria e koitywy woroho'opo'oro wuat'i tawa piaria mu'e hamo e.

⁸ Typy ok tuereto woroho'opo'oro e. Pyno waku ti ewetioto ehokare'en kurin kurin mu'ap upianuat e. Esokpe epiit etiat yn etioto e.

⁹ Waku epy sokpe epy etiat yn etioto are. Epo'yha wētup waku e. Waku yt kat i eimi'u mu'ap upianuat ewetioto e. Waku yt kat i ehelokpe eiam e. Waku yt kat i mu'ap sa'up ape ewetioto e. Waku sokpe epiit piat yn ewetioto are.

¹⁰ Mi'i hawyi put'ok'ewei'e wētup tawa pe hawyi waku wuat'i e'at pe ti wētup getap we yn ewehenuk i'ewyte eweiket e.

¹¹ Ma'ato tawa piaria yt i'atuwese i ehete yt te'eruwānētup teran i eimienoi uhetiāt kape mi'i pote eweiwat i ra'yn i'atuetawa pyi e. Eiwenō'ē hāmo waku meiēwat tawa sawiu eipy etiāt ko'i eiwepypitpit'ok kahato i'atuehāmo e. Mi'i tā ewe-tunug hawyi ti aru ta'atukuap ta'yn Tupana etiāt yt ta'atuwese i hap e Iesui toptop'ororia 12 ok takaria pe.

Mi'i hawyi tuwat ra'yn typy ok tuereto tawa ko'i upi Iesui yatypepyi ihay enoi hāmo.

¹² Put'okta'atu'e hawyi mio tā i'atu'e miit'in me — Koitywy ewei'atoiat ro yt nakuap i eiminug ko'i hawyi ewei'aipok to Tupana etiāt kuap hāmo i'atu'e miit'in me.

¹³ Mi'i hawyi i'ewyite ahiag ko'i ta'atu'atusopo miit'in piit pyi. I'ewyite ikap takat wo ta'atupen i'ahu rakaria akag hawyi i'atuehāite ra'yn. Miit'in te'eruwewānētup kahato uwe Iesui e hap ete.

¹⁴ Mi'i hawyi yne ra'yn ikuap Iesui etiāt ipotmu-eria 12 ok takaria wē pyi. Mi'i hawyi mio tā hap morekuat Eroti tikuap hawyi to'e tuwanētup hawe — Iuwāu ta'aipok ta'yn gu'uro pyi e. Iesui wyti wo'oset'ok hat Iuwāu toīne'en i ra'yn gu'uro pyi e. Mi'i tupono ti totereko hesaika hap e morekuat Eroti Iesui etiāt.

¹⁵ Mi'i hawyi wētup ok wētup ok to'e — Iesui wyti Tupana ehay moherep nimuat hat i'atu'e. Ma'ato irania'in — Ta'i Tupana ehay moherep hat sa'awy-iwuāt Eria wyti Iesui i'atu'e.

¹⁶ Ma'ato morekuat Eroti to'e tuwewānētup hawe — Are pāi atikuap wyti uwe sese hap e. Ta'i Iuwāu uimi'akag tek wyti e tuwewānētup. Ta'i toīne'en i ra'yn gu'uro pyi e tuwanētup hawe

morekuat Eroti Iesui etiat.

MATEU 14.1-12 IRUKA 9.7-9 PIAT EWY

¹⁷ Mio tã to'e katupono sa'awy'i morekuat Eroti toywyt Wiripi ehary'i wywo mana Erotia e hap het rakat wywo toïne'en.

¹⁸ Mi'i pote sa'awy'i te ahēt'ok hat Iuwãu to'e morekuat pe — Wãie yt naku i ti ereïne'en eywyt ehary'i wywo ne'i e tope. Mio tã e pote morekuat ti'atupo'oro tesurara'in Iuwãu sat hamo ipo'i po'i hamo. Mi'i hawyi ihēg me ta'atupag.

¹⁹ Mi'i hawyi morekuat ehary'i pakup Erotia yt iwese hin i Iuwãu ete. Toi'auka teran ma'ato yt toi'auka kuap i katupono Iuwãu pupi he'aito token'ē kahato.

²⁰ Morekuat Eroti tikuap ta'yn Iuwãu wakuat kahato hap. Mi'i hawyi toikawiano Iuwãu katupono morekuat tikuap teran Iuwãu ehay aikotã kahato hap. Toikuap hawyi ikenmu'e kahato tuwete.

²¹ Mi'i hawyi wētup e'at pe morekuat Eroti ywãĩ hap kapiat wa'atunug hap e'at pe tō'ē tō'ē hesurara'in akagnia te'erenuk hamo. Te'eruwa'atunug tu'isaria yne yi Karireia kaipywiaria tō'ē tō'ē.

²² Mi'i hawyi i'atuwa'atunug hawe teke ihary'i hit Erotia mēpyt ikahu rakat tehairu tuweran hamo. Mi'i hawyi tehairu waku ra'yn hawyi morekuat Eroti iwepit kahato ienuk haria wywo. Mi'i hawyi to'e pĩã makuptia pe — Ehairu hap ikahu kahato pĩã e.

²³ Pyno ehētup to kat som etiky'esat e. Mi'i hawyi kat emiētup atum epe ehētup pote e. Ta'i etiky'esat pote uhe'yi ipat'ok atum epe pĩã e morekuat ihairu rakat pe.

24 Mi'i hawyi pĩ'ã toto toty kape ihay kuap hamo hawyi to'e — Mamai e kat som waku ahētup morekuat pe e. Mi'i pote ity to'e e — U an e pyno ehētup to miit'in set'ok hat Iuwāu akag. Mi'i som yn waku e mana Erotia pĩ'ã pe.

25 Mi'i hawyi pĩ'ã ta'aipok meremo ra'yn morekuat piat hanoi hamo. Put'okto'e hawyi pĩ'ã to'e — Pyno mesup uito atiky'esat warupy hit piat Iuwāu akag e.

26 Mio tã e pote morekuat iperup ta'yn yt iwepit hin i ra'yn. Yt toi'auka teran i Iuwāu haype ma'ato sa'awy'i mio tã e pĩ'ã piat hap iwywuat ienuk haria tikuap ta'yn kat e hap.

27 Mi'i pote toipo'oro ra'yn wētup ok surara Iuwāu auka hamo. Mi'i hawyi toto ra'yn wo'opyhik hap kape i'auka hamo.

28 Mi'i hawyi toterut warupy hit pe imiētup Iuwāu akag hawyi tutum na'yn pĩ'ã pe.

29 Mi'i hawyi pĩ'ã hum na'yn toty pe. Mi'i hawyi Iuwāu potmu'eria tikuap ta'yn i'auka hap hawyi tō'ẽ ra'yn hyp nu ka'a piat hamo.

MATEU 14.13-21 IRUKA 9.10-17 IUWĀU 6.1-14 PIAT EWY

30 Mi'i hawyi imipo'ororia 12 ok takaria te'e-ra'aipok i ra'yn Iesui ewawi wo'opotmu'e haria wuat'i tawa kaipyi. Mi'i hawyi ta'atuhanoi hanoi Iesui pe aicotã ta'atuminug ko'i i'ewyte ta'atumi enoi wuat'i tawa puat ko'i.

31 Mi'i hawyi typy'i kahato õ'ẽ õ'ẽ haria tukup-te'en itote mi'i pote yt te'erenuk kuap i ra'yn typy'i poity'i pote. Mi'i pote Iesui to'e topotmu'eria pe

— To'iro wato aiweran aikope yt uwe i miit'in hap kape aiwemohy hamo e.

³² Mi'i hawyi typy'i rakaria kaipyi Iesui toto ra'yn temiit'in wywo yara puo ihyemyi'a sakpo.

³³ Ma'ato irania'in tikuap ta'yn iwat hap hawyi yi upi wuat'i kaipyi miit'in te'eruwa'atunug aikowo Iesui toto hap kape.

³⁴ Mi'i hawyi Iesui tuwehik hawyi tuwētem yara pyi. Mi'i turan yahig note yēpeke toi'atupuēti miit'in typy'i kahato yt tuweran hin i. Mi'i hawyi ma'ato toi'atuky'e kahato katupono toi'atupuēti aikotā hūria Uweuria ko'i ewy aikotā yt ika'iwat rakaria i ewy toi'atupuēti. Mi'i hawyi Iesui ti'atu-mu'e.

³⁵ Wātym irane ra'yn hawyi Iesui potmu'eria tō'ē Iesui kape te'ero'e hamo — Wātym irane ra'yn wyti Uhyt i'atu'e.

³⁶ Yahig note ne'i ti watukupte'en mi'i pote eti'a-tupo'oro i ro hesy'at rakaria i'atuetawa ko'i kape i'atu'e. Waku netap ko'i kape tuwat mi'u kyiat hamo i'atu'e.

³⁷ Ma'ato Iesui ti'atuwesat — Yt rat waku ewei'a-tupo'i hesy'at rakaria e. Mi'i hawyi ta'atuwesat — Aikotā etiky'esat Mehī miit'in sem poi hap i'atu'e. Etiky'esat man iwato watikyiat miit'in mi'u wo i'atu'e. Katupono 200 e'at motpap sa'up yn put'ok'e i'atupo'i hap sa'up mo i'atu'e.

³⁸ Mi'i hawyi Iesui to'e temiit'in me — Karania a pyno aheman e. Ewei'akasa ro pyno e. Ta'atukuap hawyi ta'atuheno'i — 5 man typy pira yn Uhyt i'atu'e.

³⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e temiit'in me — Ewei'apyk to mopep hyp tote ewei'e ro miit'in me e.

⁴⁰ Mi'i hawyi te'era'apyk ta'yn kowo 50 ok kowo 50 ok kowo 100 ok kowo 100 ok. 5000 rakaria yne mopep hyp tote.

⁴¹ Waku hawyi Iesui tat 5 man typy pira hit topo pe hawyi iha'at ywaipe hawyi to'e – Waku kahato En Tupana e. Urupoī kahato hat En e. Mi'i hawyi toipat'ok kahato mekewat 5 a man 2 pira hit rakat towyria'in me. Mi'i hawyi mi'iria imō'ē irania'in me.

⁴² Toi'atumi'umowato kahato ra'yn. Mi'i hawyi ti te'erenuk kahato ra'yn hawyi i'atu'ok kahato ra'yn tukupte'en.

⁴³ Mi'i hawyi i'atumi'u ieĩpyt topyhu'at re 12 eyrysakag ne.

⁴⁴ Mekewat e'at pe Iesui ti'atupoī 5000 ihainia 5 man wo yt miit minug kuap ewy hin i tutunug kuap Iesui.

MATEU 14.22-33 IUWĀU 6.15-21 PIAT EWY

⁴⁵ Te'erenuk waku hawyi Iesui ti'atupo'oro ra'yn temiit'in ihyemyi'a sakpo tawa Petsaita kape. Mi'i hawyi irania'in tomipoī ko'i i'ewy te toi'atupo'oro i'atuetawa ko'i kape.

⁴⁶ Toi'atusopo yne yne hawyi Iesui toto ra'yn yity'ok kape. Mi'i hap tote tuweran na'yn hawyi ihay Tupana wywo.

⁴⁷ Wātym irane hawyi teha'at ihyemyi'a kape towyria'in kape. Mi'i turan wasere kahato i'atuewa kapiat pote yt i'atuhyha i iwyrria'in iha'at turan.

⁴⁸ Mi'i pote waipaka ehay hap owakai Iesui toto ra'yn temiit'in ewat'ymo yowa tote.

⁴⁹ Ma'ato te'era'akasa Iesui kapiat hawyi to'o-kak'i – Kat kahu meke i'atu'e. Miit ehog keĩ i'atu'e.

50 Mi'i hawyi i'atuwuwu kahato ra'yn. Mi'i hawyi Iesui to'e – Uiwyrria'in Uito rat yt eweiken'ē tei'o e.

51 Mio tā to'e hawyi Iesui teke ra'yn yara pe temiit'in wywuat pe ra'yn. Teke hawyi meremo ywytu ipohep ta'yn. Mi'i pote te'eruanētup aikotā aikotā Iesui hewyry yowa tote hap kape.

52 Katupono sa'awy'i te'era'akasa Iesui minug ko'i 5 man etiat ma'ato yt ta'atukuap i uwe sese Iesui hap i'atupy'a heg mote yt ta'atumohey kuap i.

MATEU 14.34-36 PIAT EWY

53 Mi'i hawyi put'ok'i'atu'e tama Kenesare wā tote i ra'yn.

54 Te'eruwehik yēpeke hawyi tuwētem na'yn yara pyi. Mi'i hawyi meremo yi Kenesare piaria tikuap Iesui mi'i pote yni puo ta'atueropo'ok i'ahu rakaria kope pyi kope pyi ra'yn howawi.

55 Mi'i hawyi ta'atuhētup i'atumoehāite hamuat hesokpe emig hamo. Mi'i hawyi tewyry hap upi toi'atumoehāite kahato i'ahu rakaria i'atumierut ko'i. Mi'i turan yne mu'ap upi tukupte'en i'ahu rakaria Iesui esokpe emig neran haria.

56 Tawa wato pu'ap upiaria tawa hit pu'ap upiaria go pu'ap upiaria tawa e'oken upiaria i'atuetama pu'ap upiaria yne yne Iesui ti'atumoehāite i'ahu rakaria tesokpe emig haria. I'ahu rakaria ta'atuerut kahato Iesui ewawi hawyi Iesui hewyry hap upi ta'atuemig hesokpe yne mu'ap upi hawyi yne yne temig haria toi'atumoehāite tomohey hap ok tā.

7

MATEU 15.1-9 PIAT EWY

¹ Wětup e'at pe te'eruwa'atunug kahato Iesui kape nagnia ehay enoi haria i'ewyte miwan enoi haria tawa wato Ierusalēi kaipywiararia wywo.

² Mi'i hawyi ta'atuenuk hap tote te'era'akasa Iesui ekatuwyria'in yt te'eruweposei i nagnia mienoi yt ewy i.

³ Mi'i hawyi te'eraha'at kahato katupono yne Iuteu ywania te'eruweposei yne te'erenuk hamo. Kare'en kyi'at haria te'eruwey yne.

⁴ Yt te'eruwey i pote yt te'erenuk kuap i. Ta'i niatpo kahato ti i'atuwepokuap hap. Katupono yne ta'atupyi wuat'i y'y eiam ko'i mi'u eiam ko'i wuat'i ta'atupyi te'erenuk hamo. Aikotā nagnia inug sa'awy'i hap ewy ta'atunug.

⁵ Mi'i hap yn ta'atunug. Ma'ato irania'in Iesui mohey haria yt te'eruwepokuap i mi'i tā. Mi'i pote nagnia ehay enoi haria miwan enoi haria apo'i-'atu'e Iesui pe — Wo'omu'e hat kat poteĩ emimu-'eria yt te'eruweposei posei i urumu'e haria ewy i i'atu'e. Kat poteĩ yt ta'atunug i aināpin sa'awy-'iwuat hap ko'i i'atu'e. Katupono ti aipo pitpit hap wywo yt naku i watu'u aimi'u yt naku i i'atu'e.

⁶ Mi'i pote Iesui ti'atuwesat — Nimo te ti ase'i Isaia hanoi tomiwan me ehediat typy ihay rakat etiat. Mio tā e Isaia — Mi'i tā haria Tupana mōtypot ta'atuwē pywiat haria yn mi'iria ma'ato yt ta'atupy'a pyi i ta'atumōtypot Tupana e Isaia 29.13 pe.

⁷ Ta'i mi'iria ti Tupana mōtypot sa'ag ne'i katu-pono yt ta'atuhenoī Tupana ehay sese i ma'ato

miit'in kaipywiat sehay yn ta'atuheno i e ti Isaia heno i ehetiati e Iesui.

⁸ Mi'i hawyi po'og to'e – Ta'i Tupana ehay atoiat haria ti eipe katupono nagnia ehay yn ni topyhu'at eipy'a pe i'ewyte eweheno i miit'in e hap ko'i ma'ato Tupana e hap meremo eweiwaure are e.

⁹ Ta'i apuete ewei'e ti Tupana miky'esat ko'i nug hawe hawyi eimiky'esat yn ewetunug at ka'ap. Tupana ehay aikotā waku watunug e hap pun haria eipe wen ma'ato ei'e hap aikotā waku watunug e hap ewetunug kahato.

¹⁰ Nimo te ti Tupana tināpin tehay moherep hat Musei – Waku ti eimēpyt'in eimōtypot hanuaria wo tukupte'en are e. Waku ta'atuty ta'atu'ywot ky'e kahato haria wo te'eropyhu'at e. Ma'ato yt kat i ta'atuty'in ta'atu'ywot'in mōtypot hap i'atuete pote ta'atusaty'i saty'i ta'atuty'in ta'atu'ywot'in. Waku mi'iria miit'in ti'atusaty'i saty'i nu wo ta'atuku'uro hap kape e Tupana sa'awy'i Musei pe mekewat Esutu 20.12 piat pe.

¹¹ Ma'ato eipe wētup sehay moherep haria e Iesui pa'iria pe nagnia pe. Yt mio tā ewei'e hin i katupono mio tā ewei'e – Waku Tupana pe yn eweium eipo hap nug hap ko'i ewei'e sa'ag aha'yru'in muo ahaki'yt'in muo. Waku Tupana yn watimōtypot yt kan hamo i watimōtypot ai'ywot'in ewei'e sa'ag. Waku watum aity ai'ywot sa'up Tupana pa'i pe ewei'e sa'ag e. Waku watum sa'up aipo hap nug hap ko'i ahepa'i pe uruepe Tupana wanuat ewei'e sa'ag yn eimu'e haria pe e Iesui.

¹² Yt naku i ti eimienoi katupono koitywy yt kat i ra'yn miit'in po hap nug hap ta'atu'ywot ta'atuty

piat hap e. Yt ta'atumõ'ẽ hin i ta'atuty'in ta'atu'ywot'in me mesup e. Yt naku i are katupono mesup yt ta'atumõtypot hin i ta'atuty'in ta'atu'ywot'in eimienoi sa'ag nagnia ehay upi pyi e. Mi'i pote mesup ta'atu'ywot'in me — Papai Mamai i'atu'e yt kat i ti koitywy topyhu'at uikaipyi eipowyro hamuat hap i'atu'e katupono uimium ehapiat eipowyro hamo atum yne ra'yn Tupana mõtypot yat piaria akag ko'i pe i'atu'e sa'ag eimienoi upi ma'ato yt Tupana e hap ewy hin i ei'e hap ko'i are.

¹³ Ta'i mi'i hap ko'i ewywuat ti rat sa'ag ne'i ewehenoi miit'in me ma'ato Tupana e hap yt eweimoherep hin i yt naku i rat eipe are. Katupono Tupana ehay etiat eipohep takaria eipe. Mi'i pytkai — Uruehay ti Tupana ehay toĩne'en ewei'e sa'ag ne'i. Mi'i hap kaipyi ti Irania'in Tupana ehay sese yt ikuap hin i are e Iesui luteu ywania mu'e haria pe wētup miwan enoi haria pe.

MATEU 15.10-20 PIAT EWY

¹⁴ Mi'i hawyi Iesui ti'atukaykay tuwewawi irania'in miit'in miat henoi hamo — Koitywy are'e teran ehepe aikope pyi som yt nakuap i tut e.

¹⁵ Pywo ti yt eimi'u kaipyi i ti i'ewyte yt eiposei eipysei hap eiwepainug hap kaipyi i ti tut i'aparap ehapiat hap e.

¹⁶ Ma'ato miit'in minug yt nakuap i ti tuwētem i'atupy'a pyi i'atuwanētup sa'ag hap kaipyi e. Pyno ehewaure ka'a pote eiwanētup to mio wat ui'e hap kape e Iesui i'atuepe.

¹⁷ Mi'i hawyi Iesui toto temiit'in wywo miit'in typy'i rakaria py'asetpyi hawyi teke wētup netap we. Mi'i hawyi meiūran hemiit'in apo'i'atu'e Iesui

pe — Kat ereĩ i'atuepe sehay hã'ãkap wuo ehenoi Mehĩ i'atu'e.

¹⁸ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Are pãĩ yt eweikuap i apo uhehay e. Irania'in ewy te ti apo eipe e. Pyno ahenoi i ehepe e. Yt miit'in mi'u kaipyi i ti tuwenug yt naku i hap e.

¹⁹ Pywo pe ti mi'u yt teke i aiwanẽtup hawe aipy'a piat ma'ato aimẽ'ẽn me yn teke kuap e. Mi'i hawyi tuwẽtem hawyi toto i ra'yn aipiit pyi e Iesui. Mio tã tupono ti waku yne mi'u aimi'u wo e Iesui.

²⁰ Mi'i hawyi Iesui to'e — Uiwyrria'in miit'in minug yt nakuat i tuwẽtem i'atupy'a pyi ti e. Pywo pe ti miit'in py'a pyi tuwetẽm wanẽtup yt nakuat i hap e.

²¹ Tuwepyi tutunug yt nakuap i e. Wuat'i haryporia'in nywo e hat sero'ok'e hat miit auka hat wẽtup ok ti se'aito wywo uito e hat wẽtup ok ti sehary'i wywo uito e hat miit'in py'a pyi tuwẽtem

²² I'ewyite uiwano yn iraniam'in ekare'en e hat ati'atumoweuka'i uito iraniam'in e hat atima'at sehay wo wẽtup ok e hat uito ti po'og uiwaku iraniam'in kai e hat ti Tupana ehay etiat wekyry'i hat yt iwe'eg i rikat tuwepyi ta'atuehay ta'atupy'a pywiat ta'atunug yt naku i e.

²³ Pyno uiwyrria'in eweikuap ta'yn som miit py'a pyi tuwẽtem wanẽtup hap yt naku i hap. Mi'i wo ti yt naku i tuwenug tuwemohun e Iesui temiit'in me.

MATEU 15.21-28 PIAT EWY

²⁴ Mi'i hawyi Iesui toto pya kahato tetama pyi wẽtup ywania etama kape i ra'yn wẽtup setama pya wuat kape. Mi'i hap tote put'ok'e ra'yn i'atuetama Tiru piat hawyi iheg me ra'yn toĩne'en.

Katupono yt toiky'esat i miit'in miat tokuap hap. Ma'ato yt aikotã me kuap i tuwemig.

²⁵ Mi'i hawyi wētup ok haryporia tikuap Iesui etiat hawyi toikat ra'yn Iesui.

²⁶ Kat pote tomēpyt piit piat ahiag putsit hamo toikat Iesui. Mi'i haryporia so yt Iesui ywania i ra'yn. Wētup setama pywiat mekewat yi Siruwnisia pywiat. Mi'i ti wētup ta'yn ipusu Kereku ehay puo ra'yn ihay. Mi'i hawyi toipuēti Iesui hawyi tuwepỹ'ātutuk howa kape hawyi to'e – Mimi e etihēp o ten ahiag uimēpyt piit piat e haty wo.

²⁷ Mi'i hawyi Iesui tiwesat – Apuete mana e sa'awy'i ti atipoi teran ui'ywania e katupono yt naku i hirakaria mi'u wo urutopoi awareria ne'i e.

²⁸ Mi'i hawyi to'e Iesui pe haryporia – Are an mi'i tã ti Mimi e ma'ato ti i'ewyte aware hit ko'i tu'u mi'u ku'i hewo rakat e'ywania mēpyt'in tenuk turan e.

²⁹ Mio tã e pote Iesui tiwesat – Hē ti waku kahato mana uiwesat en e. Pyno era'aipok i ro emēpyt kape katupono koitywy ti yt kat i ra'yn ahiag emēpyt piit pe are'e hap ewy e. Atisopo ra'yn wyti ahiag emēpyt piit pyi mana e. Pyno koitywy waku ra'yn tuwete e. Yt kat i ra'yn som pyno ahiag emēpyt piit pe mana e.

³⁰ Mi'i hawyi ity ta'aipok ta'yn tomēpyt kape. Put'ok'e to'yat pe hawyi toipuēti ra'yn tomēpyt yni pe waku pe i ra'yn. Tokosap ta'yn heso'ok hap. Mi'i hawyi ti ity tikuap ta'yn tomēpyt piit pywiat ahiag wētem hap.

MATEU 15.29-31 PIAT EWY

³¹ Mi'i hawyi toto Iesui tawa Tiru pyi yi Sitãu sakpo ra'yn. Mi'i hawyi ta'aipok i ra'yn hēpype

tetama sese kape i ra'yn. Mi'i hap upi toi'atumu'e tetama Karireia hyemyi'a piaria 10 tawa ko'i.

³² Mi'i hap tote ta'atuerut ra'yn Iesui kape wētup ok hewaure rakat yt ihay hāpyk kuap i rakat. Mi'i hawyi ta'atuhētup Iesui pe imoehāite topo wuat hamo.

³³ Mi'i hawyi Iesui tioto hewaure rakat miit'in tok pyi hawyi totemig na'yn hewaure ka'a ko'i hawyi kuitu'e ra'yn hawyi tohēku pen tēty hy wo.

³⁴ Mi'i hawyi Iesui iha'at atipy kape hawyi kynkyn'e – Etimoewaure ka'a i ro meiūwat miit Tupana e. Ma'ato towat topusu puo Iesui to'e tope – Ēwata e.

³⁵ Mi'i hawyi meremo hewaure ka'a i ra'yn ihay kuap wuat'i ewy ra'yn.

³⁶ Mi'i hawyi Iesui wāi'e irania'in me haty wo – Yt ewehenoi tei'o uhepiat imoehāite hap irania'in me e wen ma'ato ta'atuhenoī henoī ra'yn wuat'i puo ra'yn yt Iesui miky'esat ewy hin i ra'yn.

³⁷ Mi'i hawyi ta'atukuap wuat'i puo ra'yn Iesui piat hewaure rakat moehāite hap hawyi te'e-ro'e to'ope – Waku kahato Iesui tunug i'atu'e. Hewaure rakaria wyti tutunug hewaure ka'a ko'i wo ra'yn i'atu'e. Yt ihay kuap i rakaria tutunug ihay kuap i ko'i wo ra'yn i'atu'e. Mi'i hawyi tuwat tuwat Iesui kape pya pyi.

8

MATEU 15.32-39 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi te'eruwa'atunug Iesui kape miit'in sok. Mi'i hawyi mye'ym e'at Iesui ti'atumu'e at ka'ap.

² Mi'i hawyi temiit'in me to'e ra'yn – Uimimu-
'eria meiũpiaria ti mye'ym e'at pe ra'yn mye'ym
wãtym na'yn uhupi hupi uhehay kuap hamo e.
Mi'i pote ti yt kat i ra'yn topyhu'at i'atumi'u wuat
e. Mi'i pote i'atuehaky'e'i kahato uhepe mi'iria pã
e.

³ Koitywy ti yt naku i ra'yn te'era'aipok ta'atue-
tawa ko'i kape katupono pya kahato ra'yn i'atue-
tawa ko'i tukupte'en e. Ta'i te'eropap ne'i ra'yn ni
ren mu'ap upi yahig koro sakpo tuwat turan sy'at
pono e. Yt naku i ra'yn ati'atuporera'aipok yt kat i
i'atumi'u wywo i e Iesui.

⁴ Mi'i hawyi hemiit'in te'ero'e Iesui pe – Pywo
mehĩ ma'ato aikotã waku wati'atupoi mesuwe
yahig wato tote i'atu'e. Yt kat i meiũpe man
i'atupoi hamo i'atu'e Iesui pe.

⁵ Mi'i hawyi apo'e Iesui – Karania a kahu pyno
man aiwat e. Mio tã e pote – Ta'i 7 man yn Uhyt
i'atu'e.

⁶ – Pyno ewei'apyk to yi upi e Iesui torania
miit'in me. Mi'i hawyi Iesui waku e Tupana pe
– Uru'ywot atipy piat urutuwehum ewawi urupoi
hap upi e hawyi toipikpik kahato ra'yn mekewat 7
rakat man hawyi toimõ'ẽ kahato temiit'in me. Mi'i
hawyi hemiit'in irania'in me imõ'ẽ ra'yn wy.

⁷ Mi'i hawyi i'ewyte pira hit ko'i totat hawyi
waku e Tupana pe hawyi toipat'ok kahato hawyi
tutum temiit'in me hawyi – Eweimõ'ẽ o irania'in
me e.

⁸ Mi'i hawyi te'erenuk kahato ra'yn hawyi
i'atu'ok ta'yn 4000 miit.

⁹ Mi'i hawyi hemiit'in ti'atunug i'atumi'u ieĩpyt 7
e'yrysakag ne topyhu'at. Waku hawyi Iesui ti'atu-

po'oro ra'yn i'atuetawa pya rakat ko'i kape.

MATEU 16.1-4 PIAT EWY

¹⁰ Mi'i hawyi toto i ra'yn Iesui yara puo tama Taumanuta kape temiit'in wywo.

¹¹ Put'ok'i'atu'e hawyi nagnia ehay enoi haria hã'ãg Iesui ta'atuehay wo — Heno pyno etomoherep esaika hap atipy kaipywiat iwato rakat i'atu'e. Mi'i etunug mote ti aru uruikuap ta'yn Tupana Mipo'oro En hap i'atu'e.

¹² Mio tã i'atu'e pote Iesui haty'u kahato topy'a pe hawyi hen'ë poity'i hawyi to'e mio tã e haria pe — Kat poteĩ mesuwiaria tiky'esat kahato atimoherep yt miit'in misepap ko'i ewywuat i uimohey hamo e. — Ta'i esaika hap etimoherep uruepe hawyi uruimohey En i'atu'e. Mio tã e haria pe ti yt atomoherep teran i uhesaika hap mio tã e haria pe e Iesui yt imohey i haria tewanĩkaptia pe.

¹³ Mi'i hawyi tohok'iwat hawyi toto i ra'yn temiit'in wywo ihyemyi'a sakpo i ra'yn.

MATEU 16.5-12 PIAT EWY

¹⁴ Ma'ato hemiit'in tiwaure ta'atumi'u man. Mi'i pote ta'atukat man yara pe mu'ap upi ma'ato wētup man yn ta'atupuēti.

¹⁵ Mi'i hawyi Iesui ti'atunãpin — Eiwe'eg wo o nagnia ehay enoi haria mani puk hap ewywuaria pupi e. I'ewyte morekuat Eroti mani puk hap ewywuat pupi e.

¹⁶ Mi'i hawyi te'ero'e to'ope — Kat poteĩ mio tã e ahepe sio aheman yt iwato i pote i'atu'e to'ope.

¹⁷ Mi'i hawyi Iesui tikuap hawyi to'e i'atuepe — Kat pote aheman yt iwato i ewei'e eiwo'ope e.

Yt eweikuap hin i te iwato kahato atunug man ga'atpo pytkai apo e. Eipy'a heg kahato te apo e.

¹⁸ Yt eheha pytig i te apo e. Yt ehewaure ka'a i te apo e.

¹⁹ Eweiwaure ra'yn apo aikotā sa'awy'i miit'in ati'atupoi 7 man wo yn 4000 rakaria hap e.

²⁰ Mi'i kaipyi apo pyno karania e'yrysakag ne topyhu'at mi'u ieĩpyt e Iesui temiit'in me. — Ta'i 7 e'yrysakag ne ti howapy topyhu'at Uhyt i'atu'e. Mi'i hawyi Iesui to'e — I'ewyte ti sa'awy'iwuat 5 man wo ati'atupoi 5000 rakaria. Mi'i kaipyi apo karania e'yrysakag ne topyhu'at mi'u ieĩpyt meke-wat e'at piat wy e. — Ta'i 12 e'yrysakag ne i'atu'e.

²¹ Mi'i hawyi Iesui to'e — Yt eweikuap i apo te aikotā atimowato kuap man hap pyno kat — Aheman yt iwato i ewei'e. Wētup man a yn toĩne'en aimi'u wo ewei'e e. Yt uimohey i te apo eipe e Iesui temiit'in me katupono po'og kurin ipo pe toĩne'en pote po'og iwato tutunug kuap.

²² Mi'i hawyi put'ok'i'atu'e ysakpo tawa Petsaita pe. Mi'i turan so ta'atuerut Iesui ewawi yt iha pytig i rakat — Etimoehāite epo wo meiwat yt iha pytig i rakat i'atu'e.

²³ Mi'i hawyi Iesui ti'ykesat ereto ra'yn yt iha pytig i rakat tawa pyi. Mi'i hap tote iha pe kuitu'e ra'yn hawyi totemig topo wo.

²⁴ Mi'i hawyi apo'e — Waku ra'yn apo eha uhyt e. Mi'i hawyi teha'at hawyi toiwesat — Hē porap waku Uhyt e ma'ato meimuēwat miit'in hewyry rakaria wyti aria'yp ko'i ewy ne'i e.

²⁵ Mi'i hawyi Iesui temig i topū'īa wo iha hawyi waku ra'yn yne ta'akasa ra'yn. Mi'i hawyi Iesui to'e tope — Pyno waku ra'yn eete koitywy uhyt e.

²⁶ Era'aipok to e'yat kape wētup mu'ap upi e. Yt erokosap tei'o wētup tawa puo emoehāite hap enoi hamo e Iesui tomimoehapytig me.

MATEU 16.13-25 IRUKA 9.18-26 PIAT EWY

²⁷ Mi'i hawyi Iesui ipot'am towyria'in wywo yi Sesareia piat tawa Wiripi kape tawa ko'i upi toto temiit wywo. Mi'i hawyi mu'ap upi Iesui apo'e towyria'in me — Uwe som pono Uito irania'in wanētup hawe e.

²⁸ Apo'e hawyi ta'atuwesat — U pāi Tupana ehay moherep hat nimuat hat raso wo'oset'ok hat Iuwāu raso Eria raso i'atu'e.

²⁹ Mi'i hawyi to'e — Ma'ato apo uwe Uito eiwanētup hawe e. Mi'i pote mekewat Nu e hap het rakat mekewat Peteru tiwesat — Wo'oehakyera'at hat Tupana Mipo'oro Uruporekuat nuat rat En Uhyt e.

³⁰ Mi'i hawyi Iesui ti'atunāpin — Yt ewehenoi tei'o koitywy uikuap ehapiat hap irania'in me e temiit'in sese pe.

³¹ Pywo ti Uito Wuat'i Miit'in Eyke'et wen ma'ato mi'i pytkai nagnia yt uiky'esat hin haria i e. Ta'i pa'i kororia miwan enoi haria i'ewyte uhehay pun haria ne'i e. Pywo ti Uito Eheyke'et ta'atu'auka irane e. Aho'opot kahato ui'auka hap turan ma'ato ui'auka sa'ag hawyi uiku'uro sese hawyi mye'ym e'at yn uisyp hawe areīne'en hawyi Tupana uihep gu'uro po pyi Eheyke'et e Iesui towyria'in me.

³² Mio tā e pote Peteru tikaykay Iesui tuwewawi wāito'e hamo — Uhyt e yt naku i ti ehenoi e'auka hamuat hap e.

³³ Ma'ato Iesui tuwemorem topotmu'eria kape Peteru saty'i saty'i hamo hawyi to'e Peteru pe —

Erepik to ahiag e. Uināpin sa'ag ne'i yt Tupana uināpin hap ewy i ra'yn ma'ato miit'in wo'onāpin hap ewy ne'i ra'yn uināpin en e.

³⁴ Mi'i hawyi Iesui ti'atukaykay tuwewawi irania'in mu'ap upiaria i'atumu'e hamo — Pywo ti rat eweiwat teran uhupiat pote eweitoiat ro eimiky'esat ko'i yt Tupana miky'esat ko'i hawyi eweiwat ro uhupi ehe'aria'yp posak wywo e.

³⁵ Uwe uwe iku'uro uhehay wakuat enoi hap upi pote uiky'e haria wo topyhu'at e. Mi'i haria ti aru wuat'i e'at piat ieïne'en hap sese puēti hanuaria e. Ma'ato irania'in mesuwat rotiat ieïne'en hap yn ky'esat haria ti aru ieïne'en hap sese pun hanuaria wo ho'owasat rakaria ne'i tukupte'en e.

³⁶ Kat hamo ten eweiki'at yne yne mesuwat yi totiat eheïne'en hap sese sa'up mo e.

³⁷ Ma'ato mesuwarotiat kyi'at hap kape yn eiwanētup at ka'ap hawyi aru aikotā eweiki'at kuap wuat'i e'at piat ikahu sese rakat ehekare'en Tupana wuat hap e. Mi'i hawyi eheïne'en wuat'i e'at piat hap ko'i eimipun no topyhu'at e. Mi'i hawyi uhehay wakuat kuap hap yt teke kuap i eiwanētup hawe e Iesui ahepe.

³⁸ Mesuwarotiat miit'in wyti yt uimohey i kahato haria mesuwiaria e. Ta'i ta'atumiky'esat ko'i yn ta'atunug neran e. Mi'i pote uwe uwe uhehay pupi tuwemōti yt uimohey haria i py'asetpe mi'i haria pupi ti aru Uito i'ewyte aremōti wy mekewat e'at pe karāpe Uito Eheyke'et no ariot i ra'yn Morekuat no atipy piaria wywo Tupana wat hētyhot rakat pe imehit rakat piat turan. Mi'i hap e'at pe ti aru Uito Eheyke'et aremōti uipupiat wemōti haria pupi e Iesui mu'ap upiaria pe.

9

MATEU 17.1-8 IRUKA 9.28-36 PIAT EWY

¹ Wētup e'at pe Iesui to'e temiit'in me — Meiūran ti aru Tupana uimoherep sese ehepe Uito Miit'in Porekuat nuat sese areïne'en hap e. Ma'ato wētup ok wētup ok yn eipe meiūpe akasa uhowawiat haria eweipyhu'at e. Ta'i eipe ti eiwa'akasa ra'yn uhewaku hap ko'i e eiku'uro hap e'yanmete are e. Yt yne i eipe ma'ato wētup ok wētup ok ti aru mi'i hap kapiat akasa hanuaria eweikupte'en aru e Iesui Iuwāu Tiaku Peteru piat.

² Mi'i hawyi 6 e'at itote toïne'en hawyi Iesui toto i ra'yn yity'ok ywaiti kahato rakat kape towyria'in nywo mye'ym ok takaria wywo yn Peteru Tiaku Iuwāu wywo. Mi'i hawyi itote Iesui timoherep ta'yn aikotā toïne'en hap sese.

³ Mi'i turan Iesui esokpe imehit kahato ikytsig kahato po'og ikytsig mesuwarotiat ko'i kai e.

⁴ Mi'i hawyi hemiit'in te'era'akasa typy ok Tupana ehay moherep haria sa'awy'iwuaria iwywo. Wētup ok Eria wētup ok Musei te'era'akasa. Mi'iria ti to'ohay Iesui wywo.

⁵ Mi'i hawyi Peteru to'e — Urumu'e hat e ta'i waku kahato meiūpe watoïne'en e. Etiky'esat apuru urutunug ehe'og mye'ym e wētup ewano wētup Musei wano wētup Eria wano e Peteru Iesui pe.

⁶ Ma'ato ipoity'i tuete pono mio tā e ne'i. Ta'i token'ē pote. Yne ra'yn te'eroken'ē.

⁷ Mi'i hawyi ywyhig me ywaiti pyi sehay tut ra'yn — Uha'yru Uimiky'e kahato ti eipy'asetpe toïne'en e. Mi'i tupono eweiwanētup to ihay kape are e Tupana ywaiti pyi.

⁸ Mio tã e hawyi Iesui yn na'yn heremo temiit'in yatype.

⁹ Mi'i hap totepyi tuwat popuo Iesui to'e towyria'in me mye'ym ok takaria pe – Yt ewehenoi tei'o aikotã Eimu'e hat ewei'akasa mesup yity'ok totiat hap irania'in me e. Ma'ato karãpe Uito Eheyke'et arêtem gu'uro pyi hawyi ti aru waku ra'yn ewehenoi Eimu'e hat ewei'akasa mesup hap e.

¹⁰ Mi'i pote irania'in me yt ta'atuhenoï teran i. Ma'ato mio tã e Iesui pote te'eruwãñetup kahato – Kat pote mio tã e – Ara'aipok gu'uro pyi e i'atu'e te'erewãñetup hawyi.

¹¹ Mi'i hawyi yity'ok totepywiat tuwat hap upi te'ero'e Iesui pe – Kat poteĩ sa'awy'iwuat miwan enoi haria te'ero'e ahepe miwan me – Ta'i Tupana tipo'oro ti aru wuat'i ehakyera'at hanuat ma'ato toipo'oro aru Mi'i Miit e'yianme mekewat sa'awy'iwuat tehay moherep hat Eria toipo'oro Temiit ut hap moherep hamuat i'atu'e ahepe. Mio tã i'atu'e pote Iesui tiwesat – Ta'i Eria ti tut hamuat yianme uipu'ap mohãpyk hamo e. Ta'i tohenoi kahato Eria etiat miwan me. To'e hap ewy ti ra'yn e. I'ewyte ti tohenoi kahato Eheyke'et ku'uro hamuat hap etiat miwan me e.

¹² I'ewyte tohenoi kahato aikotã ho'opot hamuat hap etiat aikotã i'atumikyry'i tuetiat hamuat etiat hap ko'i tohenoi miwan me wy e. Mi'i hap ewy ti tohenoi Eria ut hamuat hap etiat e.

¹³ Pywo ti Eria ti put'ok'e ra'yn ha'awyte ra'yn e hap ewy e. Ta'i Uimoherep ta'yn miit'in me mi'i miit Tupana ehay moherep hat sa'awy'iwuat Eria ewywuat e Iuwãu piat. Pywuat sese ti i'atumikyry'i kahato mi'i ete. Ta'atu'auka ra'yn wyti

aikotã sa'awy'iwuat henoi hap ewy ti ra'yn e Iesui towyria'in mye'ym ok takaria pe mu'ap upi yity'ok totepyi.

MATEU 17.14-21 IRUKA 9.37-43 PIAT EWY

¹⁴ Mi'i turan myhu'at haria irania'in hemiit'in tihep teran wētup ok kurum piit pyi ahiag pã'ãu ma'ato yt ta'atuhep kuap i. Mi'i pote itotiararia miwan enoi haria to'okyry'i kahato i'atuete. Mi'i turan Iesui put'ok'e i ra'yn i'atuete mye'ym ok takaria wywo.

¹⁵ Hemiit'in te'era'akasa Iesui kape hawyi pun'i'atu'e howa kape irania'in typy'i rakaria wywo i'atuwepit kahato ra'yn. Mi'i hawyi te'eruwēpowat – Haika'at Uhyt haika'at Mimi i'atu'e.

¹⁶ Mi'i hawyi Iesui put'ok'e ra'yn i'atuete mye'ym ok takaria wywo hawyi Iesui apo'e i'atupe – Kat eiwei'eĩ eiwo'ope uhyt'i'in mana'in e.

¹⁷ Mi'i hawyi wētup ok typy'i tok pyi to'e – Wo'o-mu'e hat ga'atpo aterut uha'yru ahiag ipiit piat rakat ewawi wen ma'ato En yt uwe i e. Yt naku i kahato ahiag uha'yru ete Uhyt e. Ahiag teke hawyi yt ihay kuap i tuereto e.

¹⁸ Ta'i ta'at yi tote hawyi ti tuwe'okhyt morem morem tuereto iwē enāpuk tyry'e kyry'etkyry'et e. Mi'i haype iku'uro porap i tuereto e hap. Yt naku i Uhyt e. Sa'awy'i epotmu'eria pe ahētup ahiag putsithep hamuat hap wen ma'ato yt ta'atuhep kuap i e.

¹⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e – Ta'i yt uimohey i haria miit'in mesuwat yi totiararia pote e. Karania e'at ti aru areñe'en eiwywo eimu'e uimohey mono ui'e haype e. Karãmuo put'ok'e uimohey ehapiat

hap woroho'omu'e mot'i pytkai yt Tupano mohey i rakaria wo eweikupte'en ne e. Pyno eterut ro meikowo uhowawi esa'yru ahiag ipiit piat rakat e Iesui ahiag ipiit piat rakat ywot pe.

²⁰ Mi'i hawyi meremo ta'atuerut ra'yn howawi. Mi'i hawyi ta'akasa ra'yn Iesui ewa kape hawyi ahiag tipun hirakat yi tote hawyi toi'okhyt morem morem hawyi iwē enāpuk ta'yn.

²¹ Mi'i pote Iesui to'e i'ywot pe — Karāmuo kahu sa'awy'i meiko tā emēpyt ete uhyt e. — Ta'i ihire pyi te mekewat ahiag toīne'en ipiit pe Mehī e.

²² Aria pe kawiat re i ahiag tipun tuereto i'auka hamo e. Mi'i tusake ti y'y pe toi'auka teran tuereto i'auka hamo e. Yt naku i kahato mi'i tā uha'yru etiat hap uhete Uhyt e. Uruehakyera'at ro En Uhyt e. Eithep kuap pote etihēp to ahiag Uhyt e.

²³ Mi'i hawyi Iesui tiwesat — Eithep kuap pote ere'e apo uhepe e. Kat pote mio tā ere. Yt uimohey i apo en. E'e hap kaipyi ti yt uimohey i kahato hap atikuap. Tupana mohey haria pe ti yt kat i niatpo e Iesui mio tā e pote.

²⁴ Mi'i hawyi hirakat ywot to'e haty wo — Ta'i atimohey Tupana Uhyt ma'ato yt kahato i e. Pyno uipowyro po'og uhepiat Tupana mohey hamuat e tuwak popuo.

²⁵ Mi'i turan typy'i ra'yn tō'ē pote Iesui haty'i haty'i tehay wo ahiag — Erētem no ahiag sa'ag meiūwat hirakat piit pyi e. Yt naku i kahato en e. Miit'in pusu mōto hat en e. Miit'in ewaure ka'a pyhyp hat en e Iesui ahiag me. Yt karāmuo i ra'yn o era'aipok hirakat kape e.

²⁶ Mi'i hawyi ahiag tuwētem na'yn kakto'e kakto'e popuo hawyi toihuruk huruk kurum

tuwētem hawe. Mi'i hawyi kurum ta'at yi tote iku'uro rakat ewy ra'yn. Mi'i pote raso — Iku'uro ra'yn wyti i'atu'e ra'yn irania'in.

²⁷ Ma'ato Iesui timopoĩ'ãm na'yn topo wo hawyi ipoĩ'ãm waku i ra'yn tuete.

²⁸ Mi'i hawyi toto i ra'yn Iesui wētup getap kape towyria'in nywo. Mi'i tote apo'i'atu'e Iesui pe — Uhyt kat pote som yt uruihep kuap i mekewat ahiag uruto i'atu'e ra'yn.

²⁹ Mi'i hawyi toi'atuwesat — Ta'i uhyt'i'in mesuwat ewywuwat ahiag niatpo kahato tuwētem e. Tupana yn na'yn ti mekewat ewywuwat ihap kuap e. Ewehētup Tupana pe haty wo eiwemosy'at hap wywo ahiag hep hamuat mi'i pote yn ni tuwētem ma'ato iũte'en ewehētup pote yt karāpe i eweimōto kuap meremo mekewat ahiag ewywuwat e Iesui temiit'in me.

MATEU 17.22-23 IRUKA 9.43-45 PIAT EWY

³⁰ Mi'i hap totepyti toto Iesui towyria'in wywo yi Karireia sakpo i ra'yn. Ma'ato yt tuwenoi i toto hamo irania'in me katupono temiit'in mu'e hamo ne'i tuweran toto.

³¹ Mi'i hawyi mu'ap upi toi'atumu'e mu'e kahato ra'yn towyria'in — Meiūran ti aru Uito Eheyke'et ta'atupyhik hawyi ui'auka ra'yn e. Mi'i hawyi ti aru ta'atusyp wo'opyhup hawe e. Mi'i hawyi ti aru ta'atusyp hawyi mye'ym e'at yn iku'uro mekepe e. Mi'i hawyi ti aru ma'ato areĩne'en i ra'yn gu'uro pyi Uito Eheyke'et e.

³² Ma'ato mio tã e hap iwyria'in yt tikuap i ma'ato apo yt i'atu'e i katupono te'eroken'ẽ haype apo'i'atu'e hap pupi.

MATEU 18.1-5 IRUKA 9.46-48 PIAT EWY

³³ Mi'i hawyi put'ok'e Iesui temiit'in wywo getap we hawyi apo'e temiit'in me – Mehĩ'in e kat ewei'eĩ eiwo'ope ehehay mu'ap upi e.

³⁴ Ma'ato yt ta'atuwesat teran i katupono to'oehay moweuka'i ne'i – Uito ti wakuat no po'og eikai i'atu'e to'ope wen.

³⁵ Mi'i hawyi ta'apyk ta'yn Iesui hawyi toi'a-tukaykay temiit'in 12 ok takaria hawyi tohenoi i'atuepe – Po'og nakano ereĩne'en neran mote ereĩne'en no wuat'i miit eropat hano wuat'i miit'in miat motpap nug hano. Mi'i hawyi po'og ereĩne'en Tupana wanētup hawe e Iesui temiit'in me i'ewyte ahepe.

³⁶ Mi'i hawyi hirakat toiporokpun i'atupy'asetpe hawyi toi'ahi'ypysat hawyi to'e towyria'in me.

³⁷ – Uwe uwe ti aru uhetano wētup ok hirakat ky'e meikowat ewy e mi'i hat wyti uiky'e hano topyhu'at e. I'ewyte uwe uwe uiky'e hat toĩne'en mi'i hat ti aru yt Uito yn i uiky'e ma'ato Uipo'oro hat Tupana ky'e hano topyhu'at wy e.

IRUKA 9.49-50 MATEU 18.6-9 PIAT EWY

³⁸ Mi'i hawyi iwy ok Iuwāu to'e – Wo'omu'e hat ga'atpo uruta'akasa wētup ok ahiag sopo eset wuat hat e. Mi'i hawyi wāi'uruto'e katupono yt aiwywuat hewyry rakat i pote e.

³⁹ Mi'i hawyi Iesui tiwesat – Yt naku i wāiwato'e wētup ok pe uhēt wuat ahiag sopo hat e katupono atiky'esat mi'i ewywuāt nug hap. Kat pote uhēt wuat ahiag sopo haria yt te'eruwekyry'i kuap i uhēt esaika hap ete e.

40 Mi'i pote uwe uwe uhehay etiat uhēt etiat yt ipy'ahak i rakat mi'i hat aiwywuāt hewyry rakat ewy toĩne'en e Iesui.

41 Ta'i uwe uwe ehepe hum y'y wētup ekui'a yn uhehiit'in eipe pote mi'i hat ti aru haipepiat ipuēti ha'up Tupana piat e.

42 Uiwyrīa'in e ta'i yt naku i kahato watopyhu'at ihy pya pe nu wato aipiit ete saitynug wo katupono mi'i hap ewy hawyi aiku'uro hap yn topyhu'at. Mekewat nu ipotyī rakat aipiit ete pote yt wato'am kuap i ihy pya pyi hawyi. Ma'ato po'og yt naku i mi'i hap kai topyhu'at aru hirakaria uimohey haria ma'at haria e.

43 Ma'ato eipo wo eweima'at hirakat pote waku eweitek eipo e. Katupono po'og waku eiwehyt'ok Tupana etawa pe wētup eipo wywo yn ma'ato typy eipo wywo eiwehyt'ok aria pe ne'i e.

44 Ta'i yt naku i ti eiwehyt'ok hamuat aikope aria yt hasep i hawe aikope ut yt topap i hawe e. I'ewyte eipy wo eweima'at hirakat wētup mu'ap upi mi'i ti waku eweitek eipy e.

45 Katupono po'og waku eiwehyt'ok Tupana etawa pe wētup eipy wywo yn ma'ato typy eipy wywo eiwehyt'ok aria pe ne'i e. Mi'i pote karāpe eipy ehewyry yt naku i nug hamuat po'og waku eweitek eipy eweiwat yt naku i nug hamuat kai are e Iesui ahepe.

46 Ta'i yt naku i ti eweikupte'en hamuat aikope aria yt hasep i hawe aikope ut yt topap i hawe e.

47 I'ewyte eweima'at hirakat eheha wo mi'i eheha waku eweihep o are'e e.

48 Po'og waku wētup eheha wywo yn eiwehyt'ok aikope Tupana toĩne'en Morekuat no hawe.

I'ewyte typy eheha wywo eiwehyt'ok aikope ut yt topap i rakat hap tote e Iesui tomohey haria hirakaria ma'at haria pe.

⁴⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e temiit'in me — Ta'i aria waku kahato aimi'u mokã'ã hamo e.

⁵⁰ I'ewyte waku kahato ukyt yne mosë'ë hamo ma'ato ukyt yt hë'ë i rakanuat pote yt uwe i iky'esat e. Uhyt'i'in mi'i hap ewy o eweikupte'en aria ewy ukyt hë'ë rakat ewy wuat'i mosë'ë hamo e. Hë'ë kahato rakaria ewy o eweikupte'en eiwo'ope e. Yt eiwu'uka tei'o eiwo'ope e Iesui temiit'in me e.

10

MATEU 19.1-12 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn yi Iuteu kape. Mi'i hawyi toto Iûtâu hy sakpo. Mi'i hap tote te'eru-wa'atunug typy'i kahato howa kape. Mi'i hawyi tohenoi henoï i'atuepe tomiky'esat ewy Tupana ehay.

² Mi'i turan nagnia ehay enoi haria tõe howa kape ima'at teran haype apo'i'atu'e — Uhyt urunãpin En sio waku apo uruehary'i wywo uruto'o'atoiat wētup ok wywuat i ra'yn hamo i'atu'e Iesui pe.

³ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Kat eï pono nimuat aha'ase'i Musei ainãpin mi'i hap yt eweikuap i apo'e.

⁴ Mi'i hawyi ta'atuwesat — Nimo Musei to'e — Eiwo'o'atoiat teran pote ewetunug miwan popera tote yt eiwo'owese i hap morekuat ehamo mi'i hawyi ti waku eiwo'o'atoiat e Musei sa'awy'i i'atu'e.

⁵ Ma'ato Iesui ti'atuwesat — Eweikuap kat pote Musei einãpin mio tã e. Pyno ahenoï ehepe. Ta'i yt eiwo'oky'e kuap i ti eipy'a heg mote. Mi'i pote ti Musei mio tã e miwan me e.

⁶ Ma'ato sa'awy'i sese ti yt mi'i tã hin i katupono sa'awy'i te ti Tupana tunug miit ipa'iat iwary'i e.

⁷ Mi'i tupono waku ihainia ti'atoiat to'ywot toty hawyi tehary'i wywo toïne'en e.

⁸ Mi'i hawyi ihainia tehary'i wywo wētup piit ieïne'en hap ewy ra'yn topyhu'at e.

⁹ Mi'i tupono yt eweitek tei'o Tupana mipo'i wo'okyi'at hap e.

¹⁰ Getap wiat hawyi iwyria'in apo'i'atu'e Iesui pe — Kat to'e hawe som mio tã i'atu'e.

¹¹ Mi'i hawyi toi'atuwesat — Uwe uwe tehary'i atoiat mi'i hawyi toïne'en wētup ok wywo i ra'yn mi'i hat ti yt naku i inug tehary'i sa'awy'i pe Tupana wanētup hawe e.

¹² I'ewyte ti uwe te'aito atoiat mi'i hawyi toïne'en wētup ok wywo i ra'yn mi'i hat ti yt naku i inug te'aito sa'awy'i pe Tupana wanētup hawe e. Mi'i tã ti yt naku i kahato ewetunug uimohey haria eipe pote e Iesui.

MATEU 19.13-15 IRUKA 18.15-17 PIAT EWY

¹³ Mi'i hawyi miit'in te'eropo'ok teran hirakaria Iesui ewawi i'atuewaku topo wuat hamo. Ma'ato ipotmu'eria ti'atupyhyp hirakaria howawi waĩ'i'atu'e.

¹⁴ Mi'i pote ipy'ahak Iesui temiit'in ete hawyi to'e — Tero tō'ē uhowawi hirakaria e. Yt eweipyhyp tei'o uhowawi hirakaria pãï e. Katupono karãpe Tupana topyhu'at Wuat'i Ywania Miit'in

Porekuat no mi'i hap e'at pe hemiit'in imohey haria hirakaria ewy ra'yn tukupte'en hetama pe.

¹⁵ Pywo pe ti eweiwat teran aikope Tupana toĩne'en Morekuat no hap kape pote aikotã hirakaria tiky'esat tuwehyt'ok ta'atuty ta'at'ywot kapiat hap ewy o eweiky'esat eiwehyt'ok hap ma'ato yt pote ti aru yt eiwehyt'ok hin i atipy pe e Iesui topotmu'eria pe.

¹⁶ Mi'i hawyi hirakaria toi'atu'okhytsat hawyi topo wo toi'atuewaku.

MATEU 19.16-30 IRUKA 18.18-30 PIAT EWY

¹⁷ Mi'i hap totepyi Iesui toto ra'yn. Mi'i turan wētup ok hekat rakat pun'e Iesui owawi mu'ap upi. Put'okto'e hawyi tuwepỹ'ātutuk howa kape. Mi'i hawyi to'e — Wo'omu'e hat waku kahato En e. Mi'i pote uimu'e katupono atiky'esat wyti areĩne'en wuat'i e'at piat hap e ma'ato yt atikuap i kahato kat som atunug waku ha'up mo e. En ni wakuat kahato e.

¹⁸ Mi'i hawyi Iesui to'e mekewat miit pe — Tupana yn ni wakuat e. Uito wakuat ere'e apo. Uito Tupana ewanētup hawe apo e.

¹⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e tope — Etikuap apo Tupana wo'onāpin hap ko'i yt erepot'auka tei'o e hap yt wētup ok wywo tei'o ehary'i e'aito e hap yt sero'ok'ere tei'o e hap yt eso tei'o e hap yt erepotma'at tei'o e hap etimōtypot e'ywot ety e hap etikuap apo'e. Ta'i mio tã e hap etikuap e Iesui kurum iwasu hekat rakat pe.

²⁰ Mi'i hawyi kurum iwasu tiwesat — Ta'i uihire pyi te ti yt ati'aparap i mio tã e hap ete e.

²¹ Mi'i hawyi Iesui teha'at howawi iky'e kahato hap wywo hawyi to'e — Mehĩ wētup mo etunug

hawyi waku ereĩne'en ne'en Tupana wywo e. Pyno motoro e'yat kape hawyi etimõ'ẽ yne ekare'en yt hekat i rakaria pe hawyi era'aipok uhowawi ereto uhupi hamo e. Mi'i pote ti aru ekare'en sese etipuēti Tupana etama pe e.

²² Mio tã e Iesui pote paa'e ne'i ra'yn hawyi toto Iesui kaipyi yt iwepit i ra'yn katupono iwat heka-re'en iwato kahato pote yt toimõ'ẽ teran i.

²³ Mi'i hawyi Iesui teha'at temiit'in kape hawyi to'e — Are pãi niatpo kahato ti rat wekare'en ky'e haria tuwehyt'ok aikope Tupana toĩne'en Morekuat no hawe e.

²⁴ Mi'i hawyi hemiit'in te'eruwewanẽtup kahato ihay kape mi'i hawyi Iesui to'e i — Ta'i niatpo kahato ti rat wekare'en mohey hat teke aikope Tupana Morekuat no toĩne'en hawe e.

²⁵ Ta'i niatpo kahato aicotã aihũ iwato rakat Kameru teke awi ehapo ka'a puo hap ewy e. Mi'i hap ewy ma'ato ti po'og niatpo tuwehyt'ok Tupana etama pe wekare'en mohey haria e temiit'in me.

²⁶ Mi'i hawyi hemiit'in gyt'i'atu'e i ra'yn hawyi te'ero'e to'ope — Pyno yt uwe i hekat rakat pono teke kuap atipy pe i'atu'e. Mi'i hawyi apo'i'atu'e Iesui pe — Yt uwe i aru pono hekat rakaria Tupana mi'atuehakyera'at rakaria i'atu'e.

²⁷ Mio tã i'atu'e pote Iesui teha'at i'atuewawi hawyi to'e — Pywo ti rat yt uwe i tuweehakyera'at kuap tuwewi. Tupana yn ti'atuehakyera'at kuap miit'in e.

²⁸ Mi'i hawyi Peteru to'e ra'yn — Urumu'e hat sa'awy'i te ti uru'atoiat yne meimuēwuat ko'i uruekat eupiat urutuwat hamo e Peteru Iesui pe.

²⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e — Atikuap eimi'atoiat

yne hap e. Ta'i pywo ti rat are'e ehepe uwe uwe uhehay moherep wētup ywania pe toto uiky'e haype hawyi i'atoiat to'yat towyria'in toty to'ywot tomēpyt'in tomikoi ko'i mi'i hat po'og toipuēti sa'awy'iwuat wakuat tomi'atoiat hap ko'i kai e.

³⁰ Mi'i hawyi toipuēti mesuwarotiat ko'i kai po'og po'og na'yn sa'awy'iwuat kai aikotā 100 hap ewy aru toipuēti to'yat ko'i towyria'in toty'in tomēpyt'in tomikoi ko'i sa'awy'iwuat wētup takat tomi'atoiat kai 100 hap ewy aru toi'atupuēti e. I'ewyte ti aru eweipuēti miit'in mikyry'i hap uhehay upi uhupi eweiwat pote e. I'ewyte mesuwarotiat toku'uro hap saipepiat toipuēti hamuat toieīne'en hap yt sakewuat ikahuro rakat i ra'yn e.

³¹ Mekewat e'at pe ti aru ipoity kahato sa'awy'iwuat mesuwarotiaria iwato rakaria te'eropyhu'at kurin rakaria wo yt miit'in mimōtypot ko'i i wo e. Ma'ato sa'awy'iwuat kurin nakaria paa'e haria ti aru te'eropyhu'at po'og iwato rakaria wo po'og mimōtypot ko'i wo wuat'i miit'in kai atipy pe e Iesui temiit'in me.

MATEU 20.17-19 IURKA 18.31-34 PIAT EWY

³² Mi'i hawyi Iesui ipot'am towyria'in e'yanme tawa wato Ierusarēi kape. Mi'i hawyi te'eroken'ē kahato ipotmu'eria i'ewyte i'atuwuwu kahato katupono — Ta'i itote tukupte'en ai'auka teran haria i'atu'e to'ope. Mi'i pote toi'atukaykay tuwewawi temiit'in hawyi tohenoi i'atuepe aikotā aikotā tawa wato Ierusarēi miaria tunug tuwetiat hamuat.

³³ — Wato hamuat wyti tawa Ierusarēi kape e. Put'okwato'e itote hawyi ti aru Uito Eheyke'et pa'i kororia miwan enoi haria uipag na'yn surara'in

po pe ra'yn e. Mi'i hawyi mi'iria ti aru uipo'oro ra'yn ui'auka hamuat kape e hawyi ti aru irania'in ywania po pe uipag ui'auka hamo e. Mi'i hawyi te'erehay mikyry'i kahato uhete.

³⁴ I'ewyte kuitu'i'atu'e uhete e. Mi'i hawyi ti aru uipokpok ta'yn hawyi ti aru ui'auka ra'yn wen ma'ato ti aru mye'ym e'at yn areñe'en gu'uro pe hawyi ti aru areñe'en i ra'yn Uito Eheyke'et e Iesui mu'ap upi tawa Ierusalēi kapiat tuwat hap upi.

MATEU 20.20-28 PIAT EWY

³⁵ Mi'i hawyi hemiit'in Iuwāu Tiaku Sepeteu sa'yru'in tuwat Iesui kape hawyi ta'atuhētup tope — Urumu'e hat etum uruepe kat urumiky'esat ok tā i'atu'e.

³⁶ Mi'i hawyi to'e — Pyno kat som eweiky'esat atum ehepe e.

³⁷ Mi'i hawyi ta'atuwesat — Pyno karāpe eropy-hu'at Wuat'i Mii't'in Porekuat no mi'i turan ni aru uruiky'esat uruta'apyk po'og e'yatype etu'isaria wo emimōtypot ko'i irania'in kai i'atu'e.

³⁸ Ma'ato Iesui ti'atuwesat — U yt eweikuap i kahato kat som ewehētup uhepe hap e. Pyno uhelui'a pyi apo eiwe'y'ukuap e. Uhatek hap apo ewehā'āg kuap e.

³⁹ Mi'i hawyi ta'atuwesat — Ta'i uruhepap kahato i'atu'e.

⁴⁰ Mi'i hawyi Iesui to'e — Pywo eiwe'y'u aru ti uhelui'a pyi i'ewyte ewehā'āg irane uhatek hap e ma'ato eimiētup uhepiat ti yt atum kuap i ehepe katupono Tupana ti'airo yn na'yn ui'yatypiat apyk hanuaria e Iesui Tiaku Iuwāu pe.

⁴¹ Mio tā i'atu'e ta'atuhētup Iesui piat pote irania'in hemiit'in i'atupy'ahak Iuwāu Tiaku ete.

⁴² Mi'i hawyi Iesui ti'atukaykay i ra'yn tuwe-wawi hawyi to'e i'atuepe — Uhekatuwyria e eweikuap apo aikotã mesuwarotiat morekuaria te'eruwemowato kahato hap e. Ta'i ta'atupo'oro kahato ti ta'atuemiit'in sehay pirik wo e.

⁴³ Ma'ato mesuwarotiarria eporekuaria ewy yt atiky'esat hin i eweikupte'en e. Ma'ato uwe wemowato teran hat wuat'i powyro hano atiky'esat e.

⁴⁴ Uwe topyhu'at ei'akag wo teran mi'i hat waku topyhu'at ehemiit no Eheyke'et ewy e. Katupono Uito Eheyke'et ariot mesuwat yi kape miit'in eropat hamo e. Ma'ato yt miit'in miat uheropat hamo i ariot mesuwe e.

⁴⁵ Ta'i miit'in hep yt nakuap i pywiat hamo ariot ehowawi e. Ta'i uheĩne'en hap atum irane wuat'i miit'in kyi'at Tupana wanuat sa'up mo atum uhuu e Iesui topotmu'eria pe.

MATEU 20.29-34 IRUKA 18.35-43 PIAT EWY

⁴⁶ Mi'i hawyi Iesui put'ok'e i tawa Ieriko pe temiit'in nywo. Mi'i hawyi tuwenõ'ẽ mekewat tawa pyi miit'in tok puo. Mi'i hawyi tawa ekuekai mu'ap tote toĩne'en mehĩ Patimeu apyk pe. Mi'i ti yt iha pytig i. Wuat'i kaipywiat kat ẽtup hat toĩne'en. Mi'i ti Timeu sa'yru.

⁴⁷ Mi'i hawyi toikuap ta'yn Iesui tawa Nasare piat ut hap hawyi tohẽtup haty wo Iesui pe — Morekuat Tawi Sa'yru uhehakyera'at En e.

⁴⁸ Ma'ato so irania'in — Wãĩ'i'atu'e ehay pirik kahato. Epo'inik to i'atu'e. Ma'ato po'og ne'i haty wo iwẽpap'i tuwatka watka — Morekuat Tawi Sa'yru uhehakyera'at En e Iesui pe.

⁴⁹ Mi'i hawyi Iesui topyhu'at hawyi to'e — Eweikaykay ro meikowo yt iha pytig i rakat e

i'atuepe. Mi'i hawyi te'ero'e Patimeu pe – Iesui ekaykay ra'yn koitywy uhyt mimi i'atu'e. Pyno epoĩ'ãm no ereto ro ewepit ro i'atu'e.

⁵⁰ Toikuap hawyi topysop toipun hawyi ipoĩ'ãm peso'e hawyi toto ra'yn Iesui kape.

⁵¹ Mi'i hawyi apo'e Iesui tope – Pyno kat aru emiky'esat atunug epe e. Mi'i hawyi toiwesat – Wo'omu'e hat uheha pakup i nug hap atiky'esat e.

⁵² Mi'i hawyi Iesui to'e tope – Pyno koitywy waku ra'yn eha ete katupono uimohey hap emoehãite ra'yn e. Mi'i hawyi meremo waku ra'yn tuete ta'akasa i ra'yn. Mi'i hawyi Patimeu toto mu'ap upi Iesui upi sa'awy'iwuat yt iha pytig i rakat.

11

MATEU 21.1-11 IRUKA 19.28-40 IUWÃU 12.12-19 PIATEWY

¹ Mi'i hawyi Iesui toto i ra'yn tawa wato Ieruserãi kape towyria'in wywo. Put'okto'e meke-wat yity'ok Uriweira ypia yity'ok hap het rakat tote hawyi te'era'am hawyi te'eropyhu'at meke-wat yity'ok tote. Yt pya hin i ra'yn tawa wato Ieruserãi kai tawa Pewake kai tawa Petania kai tukupte'en itote.

² Mi'i totepyi toi'atupo'oro typy ok temiit tawa Ieruserãi kape – Eweiwat ro mekewat tawa kape hawyi put'ok'ewei'e hawyi aru ewei'akasa aru wêtup i'atuhũ Iumentu mēpyt ta'asaity piat eweipuēti aru e. Mekewat i'atuhũ Iumentu mēpyt pakup takat toĩne'en katupono yt uwe i hewyry itotiat rakat te toĩne'en i'atuhũ e. Pyno mi'i hawyi o waku ewei'asaitypok hawyi o eweterut ra'yn

i'atuhũ uhowawi katupono uhewyry teran mekewat Iumentu mēpyt rote areto tawa wato Ierusarēi kape teran e Iesui typy ok temiit'in me.

³ Mi'i hawyi to'e i tomipo'oro ko'i pe — Ta'atukuap teran aru — Kat hamoĩ ewetioto uruhũ i'atu'e hawyi waku ewei'e aru — Aika'iwat wyti ipuru porap'i eihũ uhyt'i'in waku ewei'e o ika'i-waria pe e Iesui typy ok tomipo'ororia pe.

⁴ Mi'i hawyi tuwat ra'yn hawyi mi'i Iesui e hap ewy ra'yn ta'atupuēti itote i'atuhũ Iumentu ta'asaity pe mu'ap tote oken note.

⁵ Mi'i hawyi ta'atu'asaitypok pote itotiararia apo'i'atu'e — Kat hamoĩ ewetioto uruhũ i'atu'e.

⁶ Mi'i hawyi ta'atuwesat — Aika'iwat Iesui wyti ipuru meremo i'atu'e. Mi'i hawyi so — Pyno waku i'atu'e.

⁷ Mi'i hawyi ti tuwat ra'yn i'atuhũ wywo Iesui kape. Put'ok'i'atu'e hawyi ta'atuporokpun i'ok tote ta'atuesokpe ko'i i'atuhũ tote. Mi'i hawyi Iesui ta'am na'yn apyk pe mekewat Iumentu pakup ok tote.

⁸ Mi'i hawyi irania'in iporokpun ta'atuesokpe yi upi. Ta'atuterek i'yhop ko'i haga ko'i ga'akorān ko'i hawyi ta'atuporokpun howa kai ipu'ap mokahu hamo morekuaria pu'ap ewy.

⁹ Mi'i hawyi yianmiaria wat'ymuaria te'erehum ta'atuehay wepit wywo — Ta'i waku kahato ti Tupana i'atu'e. Meiūwat Miit ti Tupana Mimōtypot i'atu'e.

¹⁰ Meiūwat Miit ri Tupana Mipo'oro Aiporekuat nuat aikotā morekuat Tawi ewywanuat i'atu'e. To'iro Tupana Mipo'oro Morekuat Tawi Saipepiat sese mōtypot hamo i'atu'e mekewat mu'ap upiaria

sem tuwat tuwat Iesui upi tawa wato Ierusalrēi kape turan.

¹¹ Put'ok'e tawa wato Ierusalrēi me hawyi Iesui teke Tupana mōtypot hawe. Mi'i hawyi teha'at yne hawyi toto i tawa wato Ierusalrēi myi wātym neran moity'i pote toto mekewat tawa hit Petania kape temiit'in 12 ok takaria wywo.

MATEU 21.18-19 PIAT EWY

¹² He'ihot'ok pe tawa Petania kaipyi ta'aipok i ra'yn Ierusalrēi kape. Mi'i hap tote mu'ap upi Iesui hesy'at kahato ra'yn.

¹³ Mi'i hawyi ta'akasa Wiku yp kape pya wuat kape i'yhop kahuria rakat kape. Mi'i hawyi toto haat ky'ewi ma'ato yt kat i haat toipuēti. I'yhop yn toipuēti hesy'at turan. Yt haat rakat i.

¹⁴ Mi'i hawyi Iesui to'e Wiku yp we hawyi — Are pāi e pyno mi'i hawyi wyti aru yt sake i ra'yn esaat e. Yt uwe i ra'yn ti aru esaat'u e tesy'at hap wywo te. Mio tā e hap hemiit'in tikuap.

MATEU 21.12-17 IRUKA 19.45-48 PIAT EWY

¹⁵ Mi'i hawyi Iesui toto temiit'in wywo i ra'yn Ierusalrēi kape. Put'okta'atu'e hawyi tuwehyt'ok i ra'yn Tupana mōtypot yat wato pe. Mi'i turan kare'en kyi'at haria weneru'i weneru'i e haria tukupte'en itote typy'i kahato toipuēti. Mi'i hawyi Iesui ti'atuporenōtem i ra'yn mi'iria Tupana mōtypot yat wato hawyi. Mi'i hawyi Iesui i'atuetineiru pat'ok pat'ok hap mesa yparakai ko'i tohytpok yne. Mi'i hawyi pykasu weneru haria e'amyap ko'i tohytpok yne. Toi'atusopo yne i'atukat weneru haria.

¹⁶ Mi'i hawyi herut haria toi'atupyhyp ta'yn yt toiky'esat i ra'yn Tupana mōtypot yat wato e'okipy sakpo tokoka'at.

¹⁷ Mi'i hawyi mi'i haria toi'atunāpin haty wo — Yt eweikuap i apo aikotā Tupana to'e Isaia miwan me — Ui'yat rat ri atiky'esat wuat'i ywania ehay uhowawiat hamuat e. Ma'ato ti Tupana mōtypot yat ewetunug sero'ok'e haria yat no ne'i are e. Yt naku i kahato ewetunug are e Iesui Tupana mōtypot yat piaria kare'en weneru haria pe.

¹⁸ Mi'i tã na'yn tutnug mote miwan enoi haria pa'i akagnia tikat kahato ra'yn aikotā miat i'auka hamuat ma'ato te'eroken'ē Iesui pupi kat pote typy'i poity'i ihay upiaria pote.

¹⁹ Mi'i hawyi wātym'i irane hawyi toto Iesui tawa Ierusalēi myi temiit'in wywo.

MATEU 21.20-22 PIAT EWY

²⁰ Mi'i hawyi he'ihot'ok pe hunete Iesui toto i ra'yn towyria'in nywo Ierusalēi kape. Mi'i hawyi mu'ap upi iwyria'in te'eraha'at i mekewat Wiku yp kape. Mi'i turan i'yp gag na'yn hapo wywo ra'yn.

²¹ Mi'i hawyi ti Peteru to'e — Urumu'e hat mekewat Wiku yp iku'uro ra'yn emisaty'i saty'i e.

²² Mi'i hawyi Iesui ti'atunāpin — Ta'i eweimohey ro Tupana haty wo e.

²³ Pywo pe ti are'e ehepe uwe uwe meiūwat yity'ok wato rakat ewywuwat pe to'e — Ereto ro meiūpepyi y'y wato kape hawyi min'ere ro y'y wato pe imohey hap wywo yn mi'i pote ti aru topopy ra'yn meremo yity'ok y'y wato kape hawyi min'e imohey hap ok tã are e.

²⁴ Mi'i tupono ti karãpeĩ eimiky'esat ehētup Tupana pe imohey hap wywo ewei'e ro eipy'a pe — Tut aru tut aru pãĩ tut aru an uimiētup ewywuwat ewei'e ro eipy'a pe e. Katupono imohey hap wywo ehētup Tupana pe pote eimiētup ewy tutunug ehepiat tomohey hap ok tã tutunug. Mi'i pote ti meremo aru eipo pe ra'yn eimiky'esat toĩne'en Tupana miium emiētup hap ok tã.

²⁵ Pyno Tupana kapiat ehehay hamo eweimo-hãpyk to eipy'a piat yt eiwo'owese i hap ko'i mi'i pote ti aru Ei'ywot atipy piat timohãpyk yne eiminug yt nakuap i ko'i e.

²⁶ Ma'ato yt waure wo i eweikupte'en mote ti aru Ei'ywot atipy piat i'ewyte yt waure wo i toĩne'en eiminug sa'ag ko'i ete e Iesui temiit'in me Wiku yp gag na'yn hap tote apo'e haria pe.

MATEU 21.23-27 IRUKA 20.1-8 PIAT EWY

²⁷ Mi'i hawyi put'ok'e i ra'yn Iesui tawa wato Ierusarēi me. Mi'i hawyi Tupana mōtypot hap yat puo hewyry. Mi'i hawyi pa'i akag ko'i seko miwan enoi haria i'ewyte nagnia tipuēti Iesui itote.

²⁸ Mi'i hawyi apo'i'atu'e Iesui pe

²⁹ — Uweĩ epo'oro ga'atpo meketã nug hamo Tupana mōtypot yat pyi uruemiit'in sopo hamo i'atu'e.

³⁰ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Pyno ahenoi aru ehepe wen ma'ato sa'awy'i ewehenoi uhepe uwe ipo'oro Iuwãu wo'oset'ok hamo sio Tupana sio miit'in e Iesui.

³¹ Mi'i hawyi ta'atukat Iesui wesat hamuat hap. Mi'i hawyi te'eruwanētup — Kat wato'e som waku watiwesat i'atu'e. Sio Tupana ti Iuwãu po'oro hat

wato'e pote ti ren — Kat poteĩ pyno yt eweimohey i Iuwãu e aru ahepe.

³² Ma'ato miit'in mipo'oro ti Iuwãu wato'e pote aru i'atupy'ahak ahete irania'in katupono irania'in Iuwãu mohey haria tukupte'en i'atu'e to'o'pe.

³³ Mi'i hawyi ta'atuwesat Iesui — Uhyt yt uruikuap i sese uwe ehay pyi Iuwãu topotset'ok i'atu'e. Mi'i pote Iesui ti'atuwesat — Yt uiwesat i pote mi'i hawyi yt ahenoi i ehepe uwe ehay pyi ati'atusopo weneru'i weneru'i'e haria pya Tupana mõtypot yat pyi hap e Iesui pa'i akag ko'i miwan enoi haria pe.

12

MATEU 21.33-46 IRUKA 20.9-19 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui henoĩ hã'ãkap wuo i'atuepe sehay — Wětup e'at pe so wětup ok miit tuwanětup Uwa ypia nug tepiat hap ete e. Mi'i hawyi toikoi hawyi toi'atupyhyp kurara wato pe hawyi tutunug nu ka'a wato Uwa hy sat hamuat e. Mi'i hawyi so i'ypia py'asetpe tuwepytypnug ywaiti rakat surara eiam Uwa u haria pupi Uwa ero'ok haria pupi e.

² Hãpyk yne hawyi ipotpap takaria po pe ra'yn toipuru. Mi'i hawyi so toto ra'yn tewyry hamo e. Meiũran haat hap e'at pe so toipo'oro wětup ok temiit Uwa po'ok hamo e.

³ Mi'i hawyi put'ok'e ipotpo'oro imikoi ypia pe ma'ato yt i'atuwese i ra'yn imipo'oro ete. Yt ta'atuium neran i ra'yn ta'atumipo'ok e. Mi'i hawyi ta'atupytyk hawyi ta'atupokpok kahato

ra'yn. Mi'i hawyi ta'atuporera'aipok yt kat nywo i ra'yn e.

⁴ Mi'i hawyi wētup ok temiit i ra'yn ika'iwat tipo'oro ma'ato i'ewyte mi'i ipotpap takaria ti'ahyk ahyk i'akag ete e. Mi'i hawyi i'atumikyry'i wo ne'i ra'yn.

⁵ Mi'i hawyi wētup ok temiit i ra'yn toipo'oro. Mi'i ti ta'atu'auka ra'yn e. Mi'i hawyi irania'in i ra'yn toi'atupo'oro ma'ato i'ewyte te ta'atunug irania'in ta'atu'ahyk ahyk irania'in ta'atu'atu'uka ne'i ra'yn e Iesui.

⁶ Mi'i hawyi Ha'yru yn na'yn topyhu'at Imiky'e kahato. Mi'i ti ma'ato toipo'oro — Ta'i Uha'yru sese tupono ti aru ta'atumōtypot kahato ra'yn Mi'i Miit rat pāi e so tuwanētup hawe e.

⁷ Ma'ato ti yt hin i. Mi'i hawyi te'ero'e to'ope — To'iro wati'auka I'ypia Ka'iwat Sa'yru i'atu'e. Katupono ti aru meiūran Mi'i ra'yn Ika'iwat Pakup mo i'atu'e. Wati'auka hawyi mono aipo pe yne ra'yn topyhu'at mesuwat mikoi ypia i'atu'e ne'i to'ope e Iesui tuwepiat.

⁸ Mi'i hawyi ta'atu'auka ra'yn Ha'yru hawyi ta'atupugha ipiit mikoi i'ypia kaipyi e.

⁹ Mi'i hawyi Iesui to'e — Kat aru mi'i hawyi mikoi ypia Ka'iwat tunug Tosa'yru auka haria ete e. Ta'i tut hawyi ti aru toi'atu'uka mi'iria hawyi ti aru wētup ywania po pe i ra'yn toipuru te'yi e Iesui nagnia pe to'auka teran haria pe.

¹⁰ Mi'i hawyi Iesui to'e i'atuepe — Yt karāmuo i apo eiwemu'e miwan me aikotā Tupana to'e sa'awy'iwuat hap ete — Meiūran aru Wētup ok Uimi'airo i'apy'yha ewywuat netap nug haria yt tiky'esat i uimōtypot yat nug hamo e Iesui. Ma'ato

mi'i ti aru topyhu'at netap akywyt yp mo ipo'og hesaika irania'in kai e.

¹¹ Mi'i wyti Aipotypot minug ikahu kahato rakat atipuēti e. Mi'i wyti aru akywyt yp mo aha'awynug uimōtypot yat sese ui'yat nug haria yt tiky'esat i pytkai e ti miwan me e morekuat Tawi miwan 118.22 pe.

¹² Mio tā e pote hewanĩkaptia te'eruanētup kahato hawyi te'ero'e – Ahete ti mio ihay yt wati-ky'esat i Iesui pote i'atu'e. Mi'i pote ta'atupytyk teran Iesui ma'ato typy'i poity'i iwyria'in pote te'eroken'ē hawyi tuwat Iesui yatypepyi.

MATEU 22.15-22 IRUKA 20.20-26 PIAT EWY

¹³ Mi'i hawyi meiūran morekuat Eroti emiit ta'atupo'oro Iesui kape nagnia ehay enoi haria Iesui ehay aparap ta'atuehay wuat hamo tuwat.

¹⁴ Mi'i hawyi apo'i'atu'e – Wo'omu'e hat i'atu'e ta'i uruikuap En. Pywo ti ehenoĩ hāpyk yn Tupana kapiat pu'ap wuat'i miit'in me katupono yt uwe pupi i ereken'ē i'atu'e. Wētup ehay yn ehenoĩ wuat'i miit'in i'atu'e. Mi'i tupono urunāpin En. Waku apo ahetineiru watipat'ok morekuat wato Sesa pe sio yt i'atu'e Iesui pe.

¹⁵ Ma'ato Iesui tikuap toiā'āg ne'i hap morekuat mōpy'ahak hap. Mi'i hawyi toi'atuwesat – Kat poteĩ mio tā ewei'e sio apo uhā'āg hap e. Eweterut ro uhepe tineiru i'ape rakat ara'akasa mono pyno e Iesui apo'e haria pe.

¹⁶ Mi'i hawyi ta'atu'erut ra'yn hawyi Iesui apo'e i'atuepe – Uwe iā'ākap kahu pyno meiū tineiru ete toset wywo e. Mi'i hawyi ta'atuwesat – Ta'i morekuat wato Sesa iā'ākap ti i'atu'e.

17 Mi'i hawyi Iesui to'e – Pyno waku watum morekuat wato pe towanuat ko'i sa'up e. Ma'ato Tupana wanuat ko'i sa'up waku watum Tupana pe e. Mi'i hawyi mio tã e Iesui pote te'ero'e to'ope – Pywo ti rat ihay hãpyk kahato Iesui wyti i'atu'e. Ta'i tuwe'eg kahato ti ihay i'atu'e to'ope Iesui ewanĩkaptia.

MATEU 22.23-33 IRUKA 20.27-40 PIAT EWY

18 Wětup e'at pe hawyi tō'ě Iesui kape wo'omu'e haria. Mi'iria so miit'in mu'e aiku'uro hawyi ti yt kat i ra'yn aheĩne'en pakup i hap e haria. Mi'iria so apo'i'atu'e Iesui pe.

19 – Wo'omu'e hat nimo te Musei miwan ainãpin hap mio tã e – Karãpe eheyke'et iku'uro ma'ato yt kat i iměpyt mi'i pote waku hehiwu iywyt ehary'i wo iku'uro rakat měpyt nug hamo e ti Musei mienoi nimuat Mekewat Musei miwan miat Teuterunumiu 25.5 pe i'atu'e.

20 Mi'i hawyi wětup e'at pe so iywyt sem nakaria toĩne'en. Mi'i hawyi so i'atuyke'et tipuēti tehary'i ma'ato meiũran so iku'uro yt iměpyt i te turan i'atu'e.

21 Mi'i hawyi so iywyt wywo i ra'yn hehiwu toĩne'en i'atu'e. Mi'i i'ewyte yt iměpyt i te turan so iku'uro ra'yn i'atu'e.

22 Meiũran 7 ok takat topap yne ta'atuehiwu yatype ma'ato yt wětup ok i iměpyt topyhu'at i'atu'e Iesui pe. Mi'i hawyi so iku'uro ra'yn i'atuehiwu i'atu'e aiku'uro hawyi yt kat i aheine'en hap e haria Iesui pe.

23 Mi'i hawyi apo'i'atu'e Iesui pe – Atipy pe hawyi mekewat hiwu uwe te'aito wywo toĩne'en kat pote 7 he'aito toĩne'en mesuwe pote. Mi'i

hawyi apuru uwe wary wo mekewat haryporia katupono 7 ok he'aito i'atu'e Iesui pe.

²⁴ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Ta'i ewei'a-parap kahato wyti katupono yt eweiwanētup hāpyk hin i wyti uhyt'i'in e katupono Tupana mienoi yt eweikuap i kahato i'ewyte Tupana esaika hap yt eweikuap i kahato e i'atuepe.

²⁵ Karāpeī tuwenō'ē gu'uro pyi miit'in mi'i hawyi ti aikotā Tupana emiit'in atipy piaria ewy te'e-ropyhu'at. Ma'ato yt he'aito rakaria i yt iwary rakaria wo i ra'yn tukupte'en itote e.

²⁶ Mi'i hawyi Iesui to'e — Eipe ti aiku'uro hawyi ti yt kat i ra'yn aheīne'en pakup i hap e haria e. Pyno ahenoī teran wētup sehay ehepe gu'uro pywiat aheīne'en pakup i hap e. Yt karāmuo i apo eiwemu'e Musei miwan ete aikotā aria'yp wuk'e hat kaipyi to'e Tupana Musei pe — Uito ti Aparāu eTupana Isaki eTupana Iako eTupana Uito e Tupana Musei pe sa'awy'i e Esutu 3.6 pe.

²⁷ Mi'i tupono are'e ehepe Tupana ti yt map haria eTupana i ti. Ta'i uhyt'i'in Tupana ti ieīne'en haria eTupana yn hap watikuap e. Mi'i pote Aparāu Isaki Iako yt karāpiat i iku'uro rakanuaria ma'ato wuat'i e'at piat ieīne'en hanuaria mi'iria e Iesui yt kat i aheīne'en hap aiku'uro hawyi e haria pe.

MATEU 22.34-40 PIAT EWY

²⁸ Mi'i turan wētup ok miwan enoi hat tikuap yne Iesui wesat waku hap ko'i pote apo'e Iesui pe — Uhyt e kat e hap som ewanētup hawe irania'in kai po'og iwato Tupana wo'onāpin hap e.

²⁹ Mi'i hawyi Iesui tiwesat — Pyno ahenoī po'og iwato rakat epe e. Mio tā e ti miwan me tohenoi

Isareu ywania pe – Wētup Tupana yn ni toñne'en e Aipotypot no e.

³⁰ Tupana ro eweiky'e kahato yne yne eipy'a pe yne yne eiwanētup hawe yne yne eiwe'eg hawe e ti e Musei tomiwan Teuterumumia 6.5 pe e Iesui tope.

³¹ Mi'i hawyi wētup wo'onāpin hap toñne'en porap i'ewywuat – Eti'atuky'e miit'in irania'in aikotā aikotā eweky'e hap ewy e Musei tomiwan Irewitiku 19.18 pe.

³² Yt kat i ti wētup po'og iwato wo'onāpin hap mesuwat kawiat rakat e Iesui tiwesat.

³³ Mi'i hawyi mekewat miwan enoi hat Iesui pe to'e – Ta'i waku ti watiky'e Tupana yne yne aipy'a pe aiwanētup hawe aiwe'eg hawe e i'ewyte irania'in waku wati'atuky'e aiweky'e hap ewy e. Pywo pe ti mi'i po'og waku watunug ikamhig se wuk hamuat siō aihū aimium Tupana piat kai. Ta'i po'og waku watiky'e Tupana aipy'a pyi e Iesui pe.

³⁴ Mi'i hawyi Iesui tipuēti iwesat hamuat ikahu rakat sehay. Mi'i hawyi Iesui to'e tope – Ta'i porap yn na'yn ni en Tupana emiit no e Iesui miwan enoi hat pe. Mi'i hawyi yt ta'atuhā'āg po'og i Iesui ehay aparap ta'atuehay wuat hamo katupono iwesat hap pupi te'eremōti ra'yn iwesat hap waku yne yne pote.

MATEU 22.41-46 IRUKA 20.41-44 PIAT EWY

³⁵ Mi'i hawyi to'e Iesui Tupana mōtypot yat piaria pe – Kat poteñ eināpin haria mio tā i'atu'e ehepe – Wētup ok morekuat Tawi emiariru aru topyhu'at Wuat'i Miit'in Porekuat no i'atu'e ehepe e.

³⁶ Ma'ato nimo te Tupana Pã'ãu mikuap morekuat Tawi to'e — Tupana ti to'e Uhetupana pe — Era'apyk to uipo sese kai e. Mi'i hawyi ti aru ati'atu'akit torania e'akit reran haria e. Mi'i hawyi ti aru yt kat i'atu'e i ra'yn ewanikaptia aru katupono atunik yne ra'yn e wyti Tupana uhepe e morekuat Tawi e Iesui.

³⁷ — Kat poteĩ pyno Tawi emiariru yn topyhu'at Wuat'i Porekuat no ewei'e ma'ato Tawi to'e — Tupana ti to'e Uhetupana pe e e Iesui. Mi'i hawyi mio tã e Iesui pote ti Tupana mõtypot hawiaria — Ta'i ihay se kahato ti Iesui i'atu'e ra'yn to'ope.

MATEU 23.1-7 IRUKA 20.45-47 PIAT EWY

³⁸ Mi'i hawyi Iesui to'e — Eiwe'eg wo o einãpin haria ran mupi e. Katupono sokpe kahuria puo teran ikohyewyry miit'in ko'i upi e. Mi'i hawyi ta'atuky'esat miit'in wēpowat kahuria i'atu'ekare'en kyi'at hap upi e.

³⁹ I'ewyte Tupana mõtypot hawe ienuk turan ta'atueiam nug po'og waku irania'in kawiat hap ta'atuky'esat e.

⁴⁰ Mi'i hawyi hiwuria ta'atuma'at ta'atu'yat ko'i kape ta'atuero'ok hamo e. Yt nakuaria i mi'iria pote meiũran aru po'og mi'iria Tupana ti'atumosopopot irania'in kai e. Eiwe'eg wo o Tupana mõtypot yat piaria nãpin haria yt pywo i rakaria pupi e Iesui itotitaria pe.

IRUKA 21.1-4 PIAT EWY

⁴¹ Iesui henoĩ kahu ra'yn hawyi ta'apyk towyria'in nywo Tupana piat miium eiam yatype. Mi'i hawyi miit'in terut terut ta'atumiium Tupana pi-anuat ko'i. Mi'i hap kape Iesui iha'at. Mi'i turan hekat rakaria miium iwato ra'yn.

⁴² Mi'i turan wētup ok hiwu yt hekat i rakat i'atupy'asetpe hum tomium kurin typy ape hit rakat yn tutum.

⁴³ Mi'i hawyi Iesui teha'at kahato hawyi tekatuwyria toi'atukaykay hawyi to'e i'atuepe — Eweha'at ro mekewat haryporia hiwu kape e. Pywo pe ti are'e ehepe mekewat hiwu yt hekat i rakat mium po'og iwato Tupana pe hekat rakaria wat kai e.

⁴⁴ Katupono hekat rakaria wyti hum Tupana pe ta'atuetineiru eĩpyt yn ma'ato mekewat hiwu tuwemi'ukyi'at hamuat tutum yne yne Tupana pe e Iesui towyria'in me.

13

MATEU 24.1-14 IRUKA 21.5-19 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi Iesui toto meiēwat Tupana mōtypot yat koro pyi. Mi'i hawyi wētup ok ipotmu'e tuwēpowat Iesui kape — Wo'omu'e hat e eraha'at ro meikowo e ikahu kahato rasig Tupana mōtypot hap yat nu wato kawiat e.

² Mi'i pote Iesui tiwesat — Ta'i iwato kahato nu kawiat ikahu kahato e era'akasa ro e. Ma'ato meiūran ti aru yt wētup i ra'yn nu wato wo'ototiat totiat rakat topyhu'at e. Meiūran ti aru surara'in ti'atu'aporok'e yne nu wato wuat Tupana mōtypot yat yt kat i topyhu'at meiūpe e Iesui topotmu'e haria pe.

³ Mi'i hawyi tuwat ra'yn Uriweira ypia yity'ok kape ra'yn. Mi'i hawyi te'era'apyk yity'ok apypeke ra'yn. Itote pyi heremo yne Tupana mōtypot yat nu wato kawiat ko'i. Mi'i hawyi ipotpo'ororia Peteru Iuwāu Tiaku Ātere ta'atuweran hawyi apo'i'atu'e

Iesui pe — Urumu'e hat karãmuo aru meiẽwat Tupana mõtypot yat i'atu'aporok'e i'atu'e.

⁴ I'ewyte aikotã aikotã aru uruta'akasa yian Tupana mõtypot hap yat aporok'e hamo i'atu'e. Mi'i hap uruikuap teran mesup yianmete i'atu'e. Mi'i hawyi ti aru karãpe hut hamuat hap uruikuap ta'yn i'atu'e.

⁵ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Uiwyrã'in eiwe'eg wo o katupono meiũran tut aru uhet ero'ok haria — Meiũ ra'yn Uito Iesui i'atu'e miit'in ma'at reran haype e.

⁶ Uito ti Tupana Mipo'oro Miit'in Porekuat nuat ra'yn i'atu'e ti aru miit'in me yt pywo pe i te'erotpotma'at ne'i ti aru wẽtup mu'ap upi e.

⁷ Mi'i hap upi ti aru toĩ wu'uka hap ko'i wuat'i setama puo i'ewyte ehetama puo irania'in etama puo wyti aru yne kaipyi wu'uka hap sehay eweikuap ma'ato o yt gyt'ewei'e tei'o katupono ti aru yt ikahuro hap i te e.

⁸ I'ewyte ti aru wẽtup ywania wẽtup ywania wywo ti aru to'o'atu'uka atu'uka i'ewyte ti aru wẽtup setama wẽtup setama wywo to'o'atu'uka atu'uka yne mesuwat yi wato hap ok tã e. Mi'i hap ewy ti aru aikope aikope yi huruk huruk'e. Mi'i hawyi ti aru miit'in topap kahato yt kat i hin i mi'u pote e. Ma'ato meiũran ti aru po'og po'og haty wo rakat tut e.

⁹ Eiwãnẽtup kahato o katupono wyti aru ehum wanĩkaptia po pe ra'yn eipe tu'isaria po pe ra'yn eipe e. Mi'i hawyi ei'ahyk ahyk wyti aru Tupana mõtypot hawe e. Mi'i hawyi ti aru i'atuporekuat po pe i'atuetu'isa po pe ra'yn eipe ehum uhetiã enoi i'atuepiã hamo e.

10 Mesuwat uhehay wakuap wyti aru wuat'i miit'in me yi wato ok tã tuwemoherep ikahuro hap sese owakai te e.

11 Mi'i hawyi karãpe eipyhik ehehay kuap hamo mi'i pote o yt eweiken'ẽ tei'o mi'i hap e'at pe are – Kat som pono aru waku are'e atiwesat pãi an yt ewei'e tei'o eipy'a pe katupono ti aru mekewat e'at pe Tupana Pã'ãu ti aru eiwẽ pyi henoi e.

12 Mi'i hawyi ti aru to'okuasa to'o'auka toyke'et toywyt toinyt toty to'ywot tomẽpyt'in nywo yne yne wywo to'ope to'ope to'okuasa to'o'auka wyti aru e.

13 Katupono ti uimohey haria ti eipe mi'i pote ti aru wuat'i i'atupy'ahak ehete e. Ma'ato uwe uwe ta'atusaty'i saty'i pytkai yt uiwaure i wuat'i e'at pe mi'i hat ti aru Tupana miehakyera'at topyhu'at wuat'i e'at pe e Iesui.

MATEU 24.15-41 IRUKA 21.20-31 PIAT EWY

14 Iwan miat wo'omu'e hat uito ti Maku. Mesuwe atiwan uimiwan me Iesui e hap. Eweikuap to kat e som Iesui to'e meiũpe hap. Mio tã e Iesui – Ui'ywania sa'awy'i Tupana ehay moherep hat ase'i Tanieu tiwan kahato ahaig mipo'oro wuat'i porekuat ran hap etiat. Mi'i pote are'e ehepe karãpe ti aru ewei'akasa mekewat miit po'og po'og yt nakuat i rakat ahiag sa'yru – UIto ti Tupana e hat yt teiam me i Tupana mōtypot yat wato pe wuat'i miit'in porekuat no hawyi o eikohyeput haty wo ra'yn mekewat miit uhēt ere'ok sa'ag nakat pyi yity'ok ko'i kape hawyi eiwemig no yi ka'a ko'i pe mi'i hat pupi ahiag mote are'e e.

¹⁵ Eihyha wo ro eweinõẽ. Yt ewei'aipok tei'o i ra'yn o ei'yat kape ehekare'en sat hamo e.

¹⁶ Eipotpap turanuat put'ok'e pote o eikohyeput tawa Ierusalēi myi o yity'ok kape yn na'yn. Yt ewei'aipok i ra'yn o ehesokpe pag hamo ei'yat kape e.

¹⁷ Mekewat e'at wyti aru yt naku i kahato mĩ u haria ete hupi'a rakaria ete e.

¹⁸ Ewehētup to Tupana pe — Yt etipo'oro tei'o mekewat ho'opot hap e'at sese i'aman mot pe ewei'e ro e.

¹⁹ Mekewat e'at ti aru po'og satek hap e'at wuat'i e'at kai Tupana piat yi nug hawyi te mesup te ahe'at kape yt irania'in e'at piat ewy i ra'yn po'og na'yn yt naku i e.

²⁰ Ta'i miit'in topap topap kahato mekewat e'at pe e. Mi'i tupono ti aru Tupana titek ta'yn mi'i hap e'at — Yt atiky'esat po'og ho'opot hap e aru tomi'ai-roria etiano e. Yt pote miit'in topap yne mesuwat yi totiaria e.

²¹ Mi'i hawyi ti aru miit'in te'ero'e ehepe — Ta'i miit'in Porekuat Aipotypot Tupana Mipo'oro wyti put'ok'e ra'yn i'atu'e ti aru. To'iro ewei'akasa pyno i'atu'e ti aru ehepe. Ma'ato ti aru yt eweimohey tei'o — Eheso ewei'e ro i'atuepe e.

²² Katupono ti aru i'atu kahato — Uito Tupana Mipo'oro Eiporekuat nuat e haria ewywuat sa'ag ko'i te'eruwemoherep mesuwat yi totiat kape e. Tupana ehay henoī sa'ag haria ne'i yt pywo pe i ma'ato te'eruwemōtypot hanuaria e. Mi'iria ti aru aikotā aikotā imoherep ta'atuesaike hap iwato rakat i'atuminug ko'i ti aru yt miit minug kuap i ewy ta'atunug Tupana mi'airoria sese ma'at reran

haype e.

²³ Ta'i yianmete ra'yn ni ahenoi ehepe yne mi'i ho'opot hap e'at aikotā aru hap etiat e. Mi'i tupono eimitum o ra'yn eweikupte'en e.

²⁴ Mi'i hawyi mekewat ho'opot hap e'at tokosap hawyi ti aru yt hētyhot i sese i ra'yn at i'ewyte waty i'ypyryp ra'yn e.

²⁵ I'ewyte ti aru waikiru ko'i ta'atueiam myi hewo hewo hawyi ti aru huruk huruk'e atipy e.

²⁶ Mi'i hawyi ti aru ariot i ra'yn Uito Eheyke'et Wuat'i Miit'in Yke'et Sese wo. Uhesaika kahato hawe ariot mesuwat yi kape uimōtypot kahato hawe ariot aru e. Te'era'akasa kahato hamuat uhut hap ywyhig me wuat'i miit'in e.

²⁷ Mi'i hawyi ti aru atipo'oro Tupana potpo-'ororia atipy piaria yne mesuwarotiat uimi'ai-roria uimohey haria atunug uhowawiat hamo mesuwat yi sasat kaipyi ta'atu'atunug uhowawi e. At min'e hap kaipyi at wētem hap kaipyi at posak hap kaipyi yne kaipyi ta'atu'atunug aru uhemii't'in sese e Iesui i'atuepe.

²⁸ Mi'i hawyi Iesui to'e i temiit'in me — Pyno mesup ahenoi teran wētup sehay iā'ākap ehepe e — Wiku yp i'yhop kyt ra'yn hawyi eweikuap ta'yn meremo i'aman mot ut hamuat e.

²⁹ I'ewyte ti aru karāpe ta'atunug mesuwat uimienoi ewywuat mi'i hawyi ti aru eweikuap ta'yn meremo Uito Eheyke'et ut hamuat hap e.

³⁰ Pywo pe ti ta'atunug ni aru yne mesuwat uimienoi ewy mi'i hawyi ti aru mesuwarotiarua uimohey haria ahaipepiaria wo ra'yn tukupte'en yne aheñe'en hawe e.

³¹ Ta'i at waikiru yi ti aru ikahuro yne ma'ato

uimienoi ko'i yne yt sake i ikahuro e Iesui.

³² Yt uwe i mesuwarotiarria ikuap karãmuo mekewat uhut hap e'at put'ok'e hap e. Yt atipy piaria i wyti ikuap yt Ha'yru i wyti ikuap. Ma'ato Ui'ywot atipy piat yn wyti ikuap e.

³³ Mi'i tupono eiwatetup we o eweikupte'en katupono yt uwe i ikuap karãpe mekewat e'at put'ok'e hap e Iesui temiit'in me.

³⁴ Mi'i hap ewy uhut hap e'at piat e. Mi'i uhehay iã'ãkap ewy — Wētup e'at pe so wētup ok netap ka'iwat koro toto tewyry hamo e. Mi'i hawyi temiit'in sem toi'atukaykay tohenoi aikotã i'atupotpap nuat ko'i mesuwiat tosaibe kawianuat turanuat hap ko'i heno i'atuepiat hamo e. Mi'i hawyi to'e oken'ypy wato apykok hat pe — Ewatetup we o ereñe'en karãmuo ui'aipok hap kape e. Put'ok'are hawyi worokaykay hawyi waku ero'o-kenhpy'ok uhowawi e.

³⁵ Mi'i hawyi toto netap ka'iwat e. I'ewyete Uimohey haria eiwatetup we o eweikupte'en katupono yt eweikuap hin i karãmuo Uito Ei'yat Ka'iwat put'ok'e aru hap sio hunete sio wātym hake turan sio waipaka ehay turan yt uwe ikuap i kat e'at kat ewātym ara'aipok i hap e.

³⁶ Yt naku i eiket at Tupana motpap nug hap kai aru put'ok'are i mi'i hap e'at pe e. Ta'i yt naku i eiwemōti hap put'ok'e Eika'iwat ut turan e.

³⁷ Meremo ti tut hamuat mi'i pote kat are'e ti ehepe are'e yne uhemiiit'in me wuat'i uimohey aru haria pe ewatetup we o e Iesui ahepe mekewat mikoi Uriweira ypia e'yity'ok tote.

14

MATEU 26.1-5 IRUKA 22.1-2 PIAT EWY

¹ Typy e'at man teneg u hap e'at ko'i owakai te pa'i akag ko'i miwan enoi haria wywo te'eru-wa'atunug tawa wato Ierusalēi kape sa'awyiwuat Iuteu ywania ehakyera'at hap ta'atuewanĩkaptia Esitu'in po pyi e'at kapiat watetup hamo te'eru-wa'atunug kahato itote. Mi'i hawyi te'ero'e to'ope — Aikotā som pyno waku watipyhik hawyi wati'auka Iesui yt uwe mikuap mo i i'atu'e.

² Yt naku i watipyhik aheman teneg u hap e'at ko'i pe katupono wu'uka hap ne'i ra'yn topyhu'at miit'in me i'atu kahato Iesui mohey haria pote i'atu'e.

MATEU 26.6-13 IUWĀU 12.2-8 PIAT EWY

³ Mi'i turan toĩne'en Iesui hepihi pihi rakat Simāu yat pe tawa Petania pe. Mi'i hawyi te'erenuk turan wētup ok haryporia tut Iesui owawi mohag hy Natu kawiat okpun Iesui esap ete hamo. Ha'up woity kahato rakat toterut. Mi'i hawyi toi'okpik heiam hekat rakat nu Arapatu kawiat hawyi toi'okpun Iesui esap ete.

⁴ Mi'i pote irania'in ienuk haria i'atupy'ahak kahato haryporia ete hawyi te'ero'e to'ope — Ta'i ha'up woity kahato ti mekewat i'atu'e.

⁵ Yt naku i ti mohag hy moma yne hat haryporia i'atu'e. Waku po'og ti toiweneru hawyi ti ha'up iwato yt hekat i rakaria pe toimō'ē i'atu'e.

⁶ Ma'ato Iesui to'e — Kat poteĩ ewehaty'i haty'i mesup haryporia tero tutunug wakuap uhepe e.

⁷ Yt hekat i rakaria ti aru tukupte'en wuat'i e'at pe eiwywo e. Karāpe ewetunug waku teran mi'iria

pe mi'i pote waku eweimõ'ẽ ehekat mi'iria pe wuat'i e'at pe wen ma'ato Uito yt areĩne'en mot'i i eiwywo ewetunug waku uhepiat hamo e.

⁸ Ta'i mesuwat haryporia ti'okpun howakai te ra'yn uipiit ete mohag hy uhyp hap e'yanmete e. Mi'i ti inug waku uhepe tomikuap ok tã e.

⁹ Mi'i pote pywo pe ti rat are'e ehepe aikope aikope ti aru mesuwat yi wato hap ok tã miit'in henoi Tupana ehay wakuat mi'i hap i'ewyte te ti aru mesuwat haryporia minug wakuap uhepiat hap ta'atuheno i wuat'i ywania pe yt waure'i'atu'e i hamo e Iesui i'atuepe — Yt naku i tutunug meke-wat haryporia e haria pe.

MATEU 26.14-16 IRUKA 22.3-6 PIAT EWY

¹⁰ Mi'i hawyi surara'in tikat kahato Iesui i'auka hamo ma'ato yt ta'atupuẽti i. Mi'i hawyi wẽtup ok hemiit 12 ok hap toto pa'i wato ko'i kape Iesui enoi i'atupo piat hamo. Mi'i hawyi put'ok'e hawyi Iuta henoi. Mi'i pote i'atuwepit kahato pa'iria akag ko'i — Ta'i urutum epe ha'up Iesui puẽti hamo i'atu'e tope.

¹¹ Mi'i hawyi Iuta tikat at ka'ap aikotã waku surara'in po piat hum hamuat hap.

MATEU 26.17-20 IRUKA 22.7-14 PIAT EWY

¹² Mi'i hawyi mekewat man teneg u hap e'at put'ok'e hawyi mekewat i'atuhũ Kuteiru mẽpyt auka hap e'at put'ok'e ra'yn hawyi hemiit'in apo'i'atu'e Iesui pe — Aikopeĩ etiky'esat koity urutunug aheman teneg u hap e'at mesuwat ewãtym Mehĩ i'atu'e Iesui pe.

¹³ Mi'i hawyi Iesui tipo'oro typy ok temiit tawa Ierusarēi kape ma'ato sa'awy'i toi'atunãpin aikotã

som waku ta'atunug hap. Mio tã e typy ok pe — Pyno eweiwat ro eipe tawa kape e. Put'ok'ewei'e hawyi te ti aru eweipuëti wētup ok ihainia kamūti piat y'y so'osat hat e. Mi'i ti aru tut ehowawi tekamūti wywo e.

¹⁴ Mi'i upi o eweiwat hawyi ti aru teke wētup ok yat pe e. Mi'i hawyi o ewehenoi uhehay mekewat netap ka'iwat pe — Aiūwat okipy keĩ waku wo'o-mu'e hat temiit'in nywo teman teneg u wātym muo mesup ewei'e o netap ka'iwat pe e.

¹⁵ — Mi'i pote ti aru netap ka'iwat tomoherep ehepe okipy wato ywaiti rakat waku yne rakat ra'yn e. Mi'i pe o eweiporokpun yparakai mesa tote aimi'u ko'i e Iesui temiit typy ok takaria pe.

¹⁶ Mi'i hawyi tuwat ra'yn tawa kape. Mi'i hawyi ti aikotã aikotã Iesui henoi i'atuepe sa'awy'i hap ewy yne ra'yn ta'atupuëti. Mi'i hawyi put'okta'atu'e hawyi ta'atuporokpun yparakai tote ta'atu-mi'u ko'i.

¹⁷ Mi'i hawyi ti wātym i turan ni tut ra'yn Iesui temiit'in 12 ok takaria wywo.

MATEU 26.21-24 IRUKA 22.21-22 PIAT EWY

¹⁸ Mi'i hawyi ta'atuenuk hap tote Iesui to'e temiit'in me — Pywo pe ti are'e wētup ok ti aipy-'asetpe ahenuk tuwy uhenoi aru wanĩkaptia sura-ra'in po piat ui'auka hanuat e.

¹⁹ Mio tã e pote ti hemiit'in haty'u kahato ta'atupy'a pe hawyi wētup ok tuereto apo'e Ta'atumu'e hat pe — Urumu'e hat uito apo ema'at hat apo'i'atu'e tuereto.

²⁰ Mi'i hawyi Iesui ti'atuwesat — Eipe 12 ok hap wyti mekewat mĩkau u piat uiwywuwat man pag hat kui'a piat wyti Eheyke'et ma'at hat toĩne'en e.

21 Ta'i Uito Eheyke'et wyti iku'uro irane aikotã sa'awy'i Tupana ehay enoi haria henoi hap ewy ti ra'yn e Iesui. Ma'ato ti aru yt naku i yn na'yn Eheyke'et ma'at hat topyhu'at wuat'i e'at pe e. Ta'i waku po'og uima'at hat yt karãpe i sa'awy'i i'ywã'ĩ hap e'at piat toĩne'en e Iesui temiit Iuta piat.

MATEU 26.26-30 IRUKA 22.19-20 PIAT EWY

22 Mi'i hawyi te'erenuk hamo Iesui tat wētup a man hawyi waku e Tupana pe hawyi toipikipik hawyi toimõ'ẽ temiit'in me. Mi'i hawyi to'e i'atuepe – Ewetu'u ro man pikpik e. Mi'i ti uipiit e.

23 Mi'i hawyi ihy kui'a piat totat hawyi waku e Tupana pe hawyi toimõ'ẽ i'atuepe. Mi'i hawyi yne te'ere'y'u ihy wo.

24 Mi'i hawyi to'e Iesui – Mi'i ti uhoo at hap miit'in wo'owehik Tupana wywuat hamuat hap e.

25 Pywo ti are'e ehepe mi'i hawyi ti aru yt are'y'u i ra'yn sapo hy mesuwe eiwywo ma'ato karãpe Tupana toĩne'en Morekuat no mi'i hap e'at pe ti aru watuwe'y'u i ra'yn e Iesui.

26 Mi'i hawyi te'eruwepy Tupana pe hawyi tuwat Uriweira yp e'yity'ok kape i ra'yn.

MATEU 26.31-35 IRUKA 22.31-34 PIAT EWY

27 Mi'i hawyi Iesui to'e towyria'in me – Eiwe-sytpok yne ti aru ui'yatypepyi mesup ewãtym e. Ta'i ui'atoiat yne eipe aikotã iwan me sa'awy'i tohenoi hap ewy ti aru – Ta'atuka'iwat auka hawyi ihũ ko'i tuwesytpok yne e miwan me e Iesui towyria'in me.

28 Mi'i hawyi to'e – Ma'ato uimoieĩne'en i hap hawyi ti aru areto ehe'yian me uimotag hap

Karireia kape e. Mi'i hap tote ti aru wato'opuēti i ra'yn e.

²⁹ Mi'i hawyi Peteru to'e Iesui pe – Irania'in e'atoiat yne mesup ewātym mote uito yt woro'atoiat hin i e Peteru Iesui pe.

³⁰ Ma'ato Iesui – Pywo pe ti mesup ewātym na'yn ni aru waipaka ehay typuot hap owakai ti aru – Yt atikuap i Iesui ere'e irane irania'in me mye'ym mo e Iesui Peteru pe.

³¹ Mi'i hawyi tehay pirik wo Peteru wētup het Nu to'e – Yt nyti yt nyti e. Ui'auka irania'in ewywo pytkai yt woro'atoiat i En e Peteru Iesui pe. I'ewyte irania'in hemiit'in Peteru ehay ewyte i'atu'e.

MATEU 26.36-46 IRUKA 22.39-46 PIAT EWY

³² Mi'i hawyi toto Iesui towyria'in nywo mikoi ypia ikahu rakat Kesemani e hap kape. Mi'i hawyi to'e towyria'in me – Ewei'apyk to meiūpe uhehay Tupana wywuat turan e.

³³ Mi'i hawyi totioto Peteru Tiaku Iuwāu tuwe-wywo hap tote.

³⁴ Tohaty'u tuwanētup kahato hawyi to'e i'atuepe – Uiwyria'in Uito ti ahaty'u kahato ra'yn uipy'a pe e. Ta'i ipoity'i kahato ti uhete e. Yt uipy'a wasu i hap porap ui'auka e. Eweheha'at ro wanīkaptia pupi e Iesui hemiit'in mye'ym ok takaria pe.

³⁵ Mi'i hawyi toto porap i hawyi parag'e towa puo tehay Tupana kapiat hamo. Mi'i hawyi to'e – Ui'ywot e etiky'esat pote etihep o meikoranmuo uikaipyi e.

³⁶ Ui'ywot wuat'i nug kuap hat En mi'i tupono etat teran uipo pyi meikowat kui'a mi'i pote etat ma'ato yt pote yt e.

³⁷ Mi'i tā to'e kahu hawyi ta'aipok ta'yn towyria'in kape. Mi'i hawyi ta'akasa towyria'in kape mi'i turan ti te'eroket ne'i ra'yn iwyria'in. Mi'i hawyi to'e Peteru pe – Uhyt Simāu ereket apo'e. Yt eraha'at porap'i apo uhekawiano e.

³⁸ Yt eweiket ne'i tei'o ma'ato ewehētup o Tupana pe koran ni yt ahiag eihā'āg hawyi ewetunug yt naku i hap e. Ta'i ewetunug neran ni Tupana miky'esat ewy eipy'a pe ehesaika kahato wen ma'ato ti eipiit wyti iperup kahato hap ewy toīne'en e Iesui Peteru'in me.

³⁹ Mi'i hawyi toto i ra'yn Iesui Tupana wywo tehay hamo – Papai e etiky'esat pote etihep o uipo pyi meikowat kui'a ma'ato yt pote yt e.

⁴⁰ Tehay kahu hawyi ta'aipok i ra'yn towyria'in kape. Mi'i turan ni te'eroket i typy wo ra'yn yt mehiti'atu'e kuap i ra'yn. Mi'i hawyi yt kat i'atu'e kuap i ra'yn te'eruwemōti i ra'yn haype.

⁴¹ Mi'i hawyi toto hawyi kat e sa'awy'i ihay mi'i e hap ewy te ihay hawyi ta'aipok hawyi toi'atupuēti i ra'yn i'atuket kai mye'ym mo. Mi'i hawyi to'e i'atuepe – Eweiket i ra'yn apo'e.

⁴² Pyno toran na'yn e. Koran na'yn ni yt nakuaria i po pe Uito Eheyke'et topyhu'at e. Put'ok'e ra'yn uiku'uro hap e'at e. Eweipoĩ'ām no eweha'at ro meikowo ti uima'at hat tut ra'yn ui'auka haria wywo e.

⁴³ Mio tã e turan wētup ok hemiit Iuta 12 ok hap tut. Mi'i wywo typy'i kahato ra'yn surara'in tō'ē tō'ē Iesui pyhik hanuaria. Irania'in aria'yp ākun ko'i wywo irania'in kyse'yp wywo tō'ē tō'ē. Pa'i koro miwan enoi haria nagnia mipo'ororia tō'ē tō'ē hemiit Iuta upi.

⁴⁴ Sa'awy'i ma'ato Iuta henoi surara'in me — Aiūwat uimi'āpysin o ewetopytyk to e katupono ti aru Iesui ra'yn Mi'i Miit e. Mi'i ti aru ewei'apykok kahato o hawyi ewetioto o e Iuta sa'awy'i surara'in me.

⁴⁵ Mi'i hawyi put'okto'e hawyi Iuta tokosap Iesui kape meremo hawyi — Uimu'e hat to'e hawyi toi'ā-pysin na'yn.

⁴⁶ Mi'i hawyi surara'in topytyk ta'yn Iesui.

⁴⁷ Mi'i pote wētup ok Iesui emiit i'yatypiat iherep ta'yn towape pyi kyse'yp hawyi toi'ahapehep ta'yn pa'i akag emiit.

⁴⁸ Mi'i hawyi topyhik teran haria pe to'e Iesui — Sero'ok'e hat Uito mi'i pote apo eweī'ē uipyhik hamo kyse'yp ko'i wywo aria'yp ākun ko'i wywo e. Ha'awyte areīne'en at eiwywo Tupana mōtypot yat pe wuat'i e'at pe eimu'e hamo ma'ato mekewat e'at pe yt uipytyk hin i eipe e.

⁴⁹ Ma'ato mesup ti aikotã nimo tohenoi yianme miwan me uhetiati hap ewy ti ra'yn uipytyk eipe e topyhik haria pe.

⁵⁰ Mi'i hawyi iwyria'in yne ti'atoiat ra'yn Iesui. Te'eruwesytpok yne ipytyk pote.

⁵¹ Mi'i hawyi ma'ato wētup kurum wasu toto Iesui upi tuwesuwu puo yn.

⁵² Mi'i hap tote ta'atupytyk ta'yn mi'i kurum wasu hesokpe ete ma'ato totoiat tuwesuwu hap

i'atupo pe hawyi topopy kahato ra'yn yt kat i topiit piat sokpe wywo i teput.

MATEU 26.57-68 IRUKA 22.63-67 IUWĀU 18.19-24 PIAT EWY

⁵³ Mi'i hawyi ta'atuereto Iesui pa'i akag koro kape. Mi'i hawyi yne nagnia pa'i wato ko'i miwan enoi haria te'eruwa'atunug na'yn.

⁵⁴ Mi'i hap kape toto Iesui upi Peteru ma'ato yt heremo i. Mi'i hawyi tokosap Iesui upi pa'i wato e'oken'ypy kape. Mi'i hawyi ta'apyk surara'in py'a-setpe aria kupyke tuwemōpe hamo.

⁵⁵ Mi'i hawyi pa'i wato emiit'in tu'isaria wywo ta'atukat Iesui kuasa te haria i'auka hamo — Ara'a-kasa Iesui yt naku i nug hap kape e haria ma'ato yt ta'atupuēti i.

⁵⁶ Mi'i pote heso rakaria yn na'yn heno ikuasa hap itote ma'ato yt i'ewy i ra'yn ta'atuheno i sa'ag.

⁵⁷ Mi'i hawyi ikuasa haria wētup ok wētup ok i'atupoĩãm ta'atuehay hamo — Ta'i ha'awyte Iesui to'e — Atipugha aru meiūpiat Tupana mōtypot yat miit'in minug ko'i e ti i'atu'e.

⁵⁸ Mi'i hawyi wētup Tupana mōtypot yat atunug mye'ym e'at pe yn e. Mi'i hawyi Tupana yat atunug yt mo wuat i minug na'yn e ti Iesui i'atu'e.

⁵⁹ Ma'ato yne i'atu'e hap ko'i yt to'o'ewy i ta'atuheno i. Mi'i hawyi ipoĩãm na'yn pa'i akag koro apoto'e Iesui piat hamo — Ta'atuheno i kahato eminug yt naku i hap ko'i ma'ato yt kat ere'e i e.

⁶⁰ Eti'atuwesat ro pywo apo ta'atuheno i sio yt e.

⁶¹ Ma'ato ipo'inik ne'i ra'yn Iesui yt kat e i hawyi pa'i akag i ra'yn apo'e tope — En apo Tupana Mipo-

'oro Miit'in Porekuat nuat sio yt e. En apo Tupana Wakuat Sese rakat Sa'yru e.

⁶² Mi'i hawyi ti Iesui tiwesat – Ta'i Uito Mi'i Miit e'e hap ewy e. Meiūran ti aru ewei'akasa Uito Miit'in Yke'et Tupana hesaika po'og nakat po sese kai apyk pe e. Ta'i ewei'akasa ti aru uhut turan atipy kaipyi ywyhig kytsig me e.

⁶³ Mio tā e Iesui pote pa'i akag koro totat tesokpe hawyi toihiot ra'yn topy'ahak hap Iesui ete moherep hamo irania'in me – Heso kahato Iesui e pa'i akag koro. Ihay sa'ag kahato Tupana ete – Ta'i Uito Tupana Mipo'oro Wuat'i Ywania ehakyera'at hamo e hap yt naku i kahato. Pyno yt watiky'esat i po'og miit'in ehay Iesui etiat meiūpe katupono iwē pyi yne ahehamo yt naku i mio tā sa'ag ihay e. Pyno aikotā ewetunug neran mesuwat Miit heso rakat ete e.

⁶⁴ Mi'i hawyi irania'in tiwesat – Ta'i mio tā e hat auka potiat ne'i yn waku i'atu'e.

⁶⁵ Mi'i hawyi irania'in kuitu'i'atu'e Iesui ete hawyi irania'in ihahik i'ahyk ahyk hamo hawyi te'ero'e – Etikuap yne pote uwe mio e'ahyk ahyk apo'i'atu'e Iesui pe. I'ewyte surara'in howa petek tuereto Iesui piit ete.

MATEU 26.69-75 IRUKA 22.56-62 IUWĀU 18.15-27 PIAT EWY

⁶⁶ Mi'i turan Peteru toīne'en oken note aria kupyke tuwemōpe turan ni wētup pa'i koro emiit haryporia tut.

⁶⁷ Mi'i ta'akasa Peteru kape aria kupyke hawyi teha'at hawyi to'e – Are an worokuap en tawa Nasare piat Iesui emiit keī en e.

⁶⁸ Ma'ato Peteru to'e — U pāi yt atikuap i kat ere'e mana e. Mi'i hawyi Peteru toto kurara e'oken'ypy wato kape. Ikosap turan wētup waipaka ihay.

⁶⁹ Meiūran tut i ra'yn turan mekewat haryporia pa'i wato eropat hat hawyi i'ewyte to'e Peteru yatypiaria pe — Meiū ti Iesui emiit e.

⁷⁰ Ma'ato Peteru i'ewyte — Yt uito i rat e. Meiūran i'yatypiaria i'ewyte te'ero'e — En nat wētup ok hemiit katupono tama Karireia kaipywiat en i'atu'e. Epusu Karireia pusu ewy kahato pote uruikuap en i'atu'e.

⁷¹ Ma'ato Peteru tiwesat — Yt uheso i ti. Uheso pote waku ra'yn Tupana uhaty'i haty'i e. Pywo rat yt atikuap i Mi'i Miit Iesui ti rat e Peteru.

⁷² Mio tā e hawyi ihay i ra'yn mekewat waipaka. Mi'i pote Peteru iwattetup Iesui ehay sa'awy'i'uwat kape — Waipaka ehay typuot hap owakai te — Yt atikuap i Mi'i Miit ere'e aru uhepiat mye'ym mo irania'in me e Iesui Peteru pe sa'awy'i. Mi'i Iesui e hap kape iwattetup Peteru teso hap kape hawyi tuwak kahato haty wo tuwemōti kahato haype.

15

MATEU 27.1-14 IRUKA 23.1-5 IUWĀU 18.28-38 PIAT EWY

¹ Mi'i hawyi hunete at wētem hawyi meremo te'eruwa'atunug pa'i wato ko'i nagnia miwan enoi haria yne yne irania'in wo'onāpin sa'ag haria wywo i ra'yn te'eruwa'atunug. Mi'i hawyi to'ope to'oehay aikotā aikotā waku Iesui ete ta'atunug hap ko'i ete. Mi'i hawyi ta'atupo'i po'i hawyi ta'a-tueroto hawyi ta'atuium morekuat Piratu kape.

² Mi'i hawyi morekuat apo apo'e Iesui pe – En apo Iuteu ywania Porekuat e. Mi'i hawyi Iesui tiwesat – Uito Iuteu Ywania Porekuat ere'e apo e.

³ Mi'i hawyi pa'i wato ko'i tikuasa kahato ra'yn Iesui.

⁴ Mi'i hawyi morekuat Piratu apo'e i Iesui pe – Ekuasa kahato mi'iria Uhyt e. Yt kat ere'e i apo eti'atuwesat e.

⁵ Ma'ato yt kat e i po'og Iesui tiwesat. Mi'i pote morekuat tuwanētup kahato – Kat poteĩ yt uiwesat i e tuwanētup hawe.

MATEU 27.15-26 IRUKA 23.13-21 IUWĀU 18.39-19.16 PIAT EWY

⁶ Yne 12 ewaty e'at pe ienuk hap e'at pe morekuat tiporenōtem wētup ok wo'opyhik hap wyi miit'in miky'esat ewy.

⁷ Mekewat ewaty pe toĩne'en morekuat wo'o-pyhik hawe wētup ok yt naku i rakat Parapa e hap. Mi'i ti morekuat tipyhik sa'awy'i katupono wo'ohoiro hap tote toi'auka wētup ok miit.

⁸ Mi'i hawyi te'eruwa'atunug morekuat kape miit'in kahato hawyi ta'atuhētup – Morekuat etiporenōtem i ro emipyhik wētup ok i'atu'e.

⁹ Mi'i hawyi Piratu tiwesat – Eweiky'esat apo pyno atiporenōtem ei'ywania Porekuat Iesui hap e.

¹⁰ Mio tā e Piratu i'atuepe pa'i akag ko'i moweu-ka'i hamo katupono Piratu tikuap pa'i ko'i Iesui auka teran i'atupy'ahak kahato tuete miit'in miat iky'e pote i'atuha'ywywi pote.

¹¹ Mi'i hawyi pa'i akag ko'i te'ero'e ta'atue-miit'in me – Yt etiporenōtem nei'o Mi'i Miit Iesui

ma'ato etiporenõtem emipyhik Parapa ewei'e ro morekuat Piratu pe i'atu'e ta'atumimu'eria ko'i pe.

¹² Mi'i hawyi Piratu to'e – Kat aru pyno atunug Ei'ywania Porekuat ete e.

¹³ Mi'i hawyi ta'atuwesat ta'atuehay pirik wo – Ewei'auka ro ewei'auka ro aria'yp posak ete i'atu'e.

¹⁴ Mi'i pote Piratu apo'e – Kat poteĩ kat som tutunug yt naku i e. Mi'i hawyi te'ero'e i po'og haty wo – Ewei'auka ro aria'yp posak ete i'atu'e.

¹⁵ Mi'i hawyi mi'iria mowepit hamo morekuat Piratu tiporenõtem Parapa wo'opyhyp hawyi. Mi'i hawyi toipo'oro Iesui ipokpok hamo hawyi tutum tesurara'in me aria'yp posak etiat ipehik hamo.

MATEU 27.27-31 IUWĀU 19.2-3 PIAT EWY

¹⁶ Mi'i hawyi surara'in tioto Iesui aikope morekuat mipyhik haria saty'i saty'i hamuat hap kape. Mi'i tote hawyi hereto haria ti'atukaykay irania'in surara'in ko'i Iesui moweuka'i hamo.

¹⁷ Mi'i hawyi ta'atupag Iesui ipiit pe sokpe hup'i morekuat ewy. Mi'i hawyi ta'atupi'ig morekuat e'amātap ma'ato hu kawiat ne'i ma'ato. Mi'i hawyi ta'atupag i'akag me ta'atumikyry'i hap.

¹⁸ Mi'i hawyi te'eruwēpowat ta'atumikyry'i hap – Wakuat wakuat En Uruporekuat i'atu'e sa'ag imohit hap ne'i ma'ato.

¹⁹ Mi'i hawyi te'eropoityk pina wy'yp ko'i wo i'akag ete hawyi kuitu'i'atu'e tuwete hawyi te'eruwepỹ'ātutuk ta'atumōtypot yt pywo pe i hamo.

²⁰ Ta'atumikyry'i kahu hawyi ta'atuhep i ra'yn ta'atumipag sokpe hup'i morekuat ewy hap hawyi ta'atupag iwat hesokpe sese i ra'yn. Mi'i

hap totepyi ta'atuereto aria'yp posak etiat i'auka hamo.

MATEU 27.32-44 IRUKA 23.26-43 IUWĀU 19.17-27 PIAT EWY

²¹ Mi'i hawyi mu'ap upi tut Simāu yi Sireneu kaipywiat mekewat Aresātere ywot Huwu ywot tut toko kaipyi. Mi'i hawyi tokosap hawyi sura-ra'in te'ero'e tope — Etipowyro ro Iesui he'aria'yp posak ereto hap ete i'atu'e mekewat Simāu me.

²² Mi'i hawyi ta'atueroto Iesui I'akag Kag e hap e'yity'ok kape ma'ato Iesui pusu puo Koukuta e hap kape.

²³ Put'okta'atu'e hawyi ta'atuium neran Iesui pe mohag Mira e hap Winu hy puo haty monik hamo ma'ato yt tutu'u i.

²⁴ Mi'i hawyi ta'atuhep i ra'yn hesokpe hawyi te'eruwemohara ra'yn aikotā waku hesokpe ta'atupat'ok pat'ok hamo to'o'pe.

²⁵ Mi'i hawyi ihot'ok po'og na'yn ta'atupehik ta'yn aria'yp posak ete.

²⁶ Mi'i hawyi toīne'en miwan kat pote Iesui auka hap enoi hap aria'yp posak tote. Mi'i ti henoi miit'in me — Mi'i Miit Iuteu Ywania Porekuat e.

²⁷ I'ewyite typy ok iwywo ta'atupehik i'atue'aria'yp posak ete sero'ok'e haria miit'in atu'uka haria ipo ran kai ipo sese kai aikotā nimo ta'atuhanoi miwan me.

²⁸ — Yt nakuaria i py'asetpiat iku'uro pote Mi'i Miit i'ewyite yt naku i te'eruwanētup hawe e Tupana ehay moherep hat Isaia tomiwan 53.12 pe.

²⁹ Mi'i hawyi gosap haria te'eruwemōko'i mōko'i howawi ta'atuehay mikyry'i tuwete — Meiē Tu-

pana mōtypot yat okhytpun hat hawyi mye'ym e'at piat yn inug pakup i hat i'atu'e.

³⁰ — Erehakyera'at ro i'atu'e. Era'apyk to e'aria'yp posak pyi i'atu'e.

³¹ I'ewyte pa'i watoria miwan enoi haria to'o-kyry'i tuete — Ta'i irania'in ni toi'atuehakyera'at kuap ma'ato tuwewi ti yt tuwehakyera'at kuap hin i'atu'e.

³² Mi'i hawyi te'ero'e mikyry'i hap wywo Iesui pe — Pyno En ni Tupana Mipo'oro Aiporekuat no pote waku era'apyk to aria'yp posak kaipyi i'atu'e. Ta'i e'apyk hap aria'yp posak pyi uruta'akasa pote ti aru uruimohey ra'yn En yt pote yt i'atu'e Iesui pe imoweuka'i haype. Mi'i hawyi i'yatypiaria mipehik ko'i te'ero'e yt naku i tope irania'in ehay ewy.

MATEU 27.45-56 IRUKA 23.44-49 IUWĀU 19.28-30 PIAT EWY

³³ Atposake hawyi at min'e hap kape i'ypyryp kahato wātym ewy ra'yn yne mesuwat yi tote topy-hu'at.

³⁴ Mye'ym ura hawyi Iesui iwēpap'i tehay pirik wo — Uhetupana Uhetupana kat pote ui'atoiat En e. Ma'ato topusu puo to'e — Erui Erui irama sapa-tani apo'e.

³⁵ Mi'i hawyi seha'at haria te'ero'e — Meiē toikaykay sa'awy'iwuat ase'i Eria topowyro hamuat i'atu'e.

³⁶ Mi'i hawyi wētup ok teput amūkiusu ap ewywuat kape hawyi toipo'i pina wy'yp āpo ete hawyi toipuk'a ihy haiūg nakat pe. Mi'i hawyi tutum Iesui pe ihy sym hamo. Mi'i hawyi to'e

irania'in me — Apuete to'iro wateha'at sio Eria tut imo'apyk aria'yp posak pywiat hamo sio yt e.

³⁷ Mi'i hawyi Iesui kak'e haty wo hawyi ipyhu tek'e ra'yn iku'uro sese ra'yn.

³⁸ Mi'i hawyi Tupana mōtypot yat wato e'okenhyp wato sokpe i'anam kawiat miit'in pyhyp Tupana kapiat hap hiot'e ra'yn atipy kaipyi oken'ypy yi kape.

³⁹ Mi'i hawyi surara akag Iesui owakaipyi ta'a-kasa yne aikotā Iesui iku'uro hap hawyi to'e — Pywo rasig Meiē Ihainia ti Tupana Sa'yru sese e.

⁴⁰ Mi'i hawyi haryporia tawa Ierusarēi kaipy-wiaria te'era'akasa pya pyi Iesui auka hap kape. Mi'i haria py'asetpe tukupte'en mana Šarume mana Maria yi Matarena kaipywiat hawyi mana Maria Tiaku hit ty Iuse ty.

⁴¹ Mi'iria sa'awy'i Iesui ieīne'en tama Karireia piat turan tuwat Iesui upi heropat hamo. Yt mi'iria yn i ma'ato i'atu haryporia tō'ē Iesui upi Ierusarēi kape. Mi'i pote tukupte'en itote meke-wat e'at pe i'auka hamuat turan.

MATEU 27.57-61 IRUKA 23.50-56 IUWĀU 19.38-42 PIAT EWY

⁴² Tupana mōtypot hap e'at owakai te waku puo yne ra'yn ta'atunug neran motpap ko'i Iuteu ywan-ia.

⁴³ Mi'i pote wātym'i turan pote Iuse tawa Ari-mateia kaipywiat ti'asyp teran na'yn Iesui piit meremo at min'e hap yianmete. — Iuse ti Iuteu ywania atunāpin hat akag waku sese rakat i'atu'e. Mi'i ti hekatup kahato karāmuo Morekuat no Tu-pana tut hap e'at. Mi'i ti toto morekuat Piratu kape

Iesui piit ětup hamo hyp hamo. Morekuat pupi yt token'ě hin i.

⁴⁴ Mi'i hawyi morekuat Piratu tuwanětup – Iku'uro ra'yn koitypuo yt pãi e tuwanětup hawe. Mi'i pote toikaykay tesurara akag hawyi apo'e tope – Iku'uro ra'yn apo Iesui sio yt e.

⁴⁵ Mi'i hawyi toiwesat – Ta'i iku'uro sese ra'yn e. Mi'i pote morekuat tum na'yn Iuse pe ipiit.

⁴⁶ Mi'i hawyi Iuse toto sokpe kyt'i kype kyi'at hamo. Mi'i hawyi toimo'apyk Iesui piit aria'yp posak pyi. Mi'i hawyi tohuwy ipiit mekewat sokpe kype kyt'i wo. Mi'i hawyi totopag ipiit wo'osyp pakup we tominug sa'awy'i nu ka'a pe. Mi'i hawyi toho'okenhyp ta'yn nu wato wo ra'yn.

⁴⁷ Mana Maria yi Matarena piat mana Maria Iuse ty te'era'akasa yne Iesui syp hap aikopiat hyp hap.

16

MATEU 28.1-8 IRUKA 24.1-12 IUWĀU 20.1-10 PIAT EWY

¹ Tupana mōtypot hap e'at kosap hawyi mana Maria yi Matarena kaipywiat mana Sarume hawyi mana Maria Tiaku ty tikyi'at mohag hy ikamhig se rakat Iesui piit pen hamo.

² Mi'i hawyi hunete mytu'u e'at pe at wĕtem turan tuwat ra'yn Iesui syp hap kape.

³ Mi'i turan mu'ap upi te'ero'e to'ope – Uwe aru ho'o'okenhyp'ok ahepe i'atu'e. Nu wato ipotyti pote Iesui syp hap oken'ypy ete pote aikotã me aru watipen Iesui piit mohag hy wo i'atu'e.

⁴ Ma'ato te'eraha'at turan te'okenhyp'ok pe ra'yn toĩne'en ika'a.

⁵ Mi'i hawyi tuwehyt'ok nu ka'a pe. Mi'i hawyi mo sese kai apyk pe te'era'akasa kurum iwasu ewywuat atipy kaipywiat ieĩne'en hat sokpe kyt'i i'ywop takat piat. Mi'i hawyi i'atuperup ta'yn.

⁶ Mi'i hawyi to'e i'atuepe — Yt gyt'ewei'e tei'o e. Atikuap kat pe eweĩ'ẽ. Iesui tawa Nasare piat kape eweĩ'ẽ e. Aria'yp posak etiat mi'auka kape eweĩ'ẽ meikowo e. Yt uwe i ra'yn Iesui meiũpe hyp hawe e. Katupono toĩne'en i ra'yn gu'uro pyi e. Ewei'akasa ro aikope ipag hap kape are e.

⁷ Mi'i pote ewei'aipok i ro iwyria'in miat henoi hamo i'ewyte Peteru kape hawyi ewehenoi Iesui ehay i'atuepe — Areto ti aru ahetama Karireia kape ehe'yanme e hap e. Mi'i tote ra'yn aru wato'opuēti i kat are'e sa'awy'i e hap ewy e. Mi'i e hap ewehenoi ro e atipy piat haryporia pe.

⁸ Mi'i hawyi haryporia'in ikohyeput kahato Iesui potmu'eria 11 ok takaria enoi hamo. Yt uwe pe i ta'atuhenoi mu'ap upi te'eroken'ẽ haype.

IUWÃU 20.11-18 PIAT EWY

⁹ Mi'i hawyi mekewat mytu'u e'at pe Iesui wētem gu'uro pywiat hap e'at pe hunete Iesui tuwemoherrep Maria tawa Matarena piat kape tomiahiag sopo 7 ok takat pot'i kape.

¹⁰ Mi'i hawyi Maria ta'aipok iwyria'in kape henoi hamo. Mi'i hawyi paa'i'atu'e te'eruwak toi'atupuēti.

¹¹ Mi'i hawyi to'e i'atuepe — Ta'aipok i ra'yn ni Iesui gu'uro pyi Mimi'in e. Ara'akasa i ra'yn an uito e i'atuepe. Ma'ato mio tã e hap iwyria'in yt timohey i.

IRUKA 24.13-35 PIAT EWY

¹² Mi'i hawyi typy ok hemiit tuwat wētup tawa kape. Mi'i hawyi mu'ap tote Iesui tuwemoherep i'atuewawi ma'ato yt ta'atukuap i sa'awy'i.

¹³ Ta'atukuap Iesui hawyi te'era'aipok irania'in miat hanoi hamo. Ma'ato ta'atuhenoi hawyi i'ewyte yt ta'atumohey hin i.

*MATEU 28.16-20 IRUKA 24.36-49 IUWĀU 20.19
PIAT EWY*

¹⁴ Mi'i hawyi 11 ok takaria kape Iesui tuwemoherep i'atuenuk turan. Mi'i hawyi toi'atusaty'i saty'i tehay wo — Kat poteĩ yt eweimohey i uheĩne'en pakup i hap kapiat akasa haria e. Eipy'a heg kahato rat e i'atuepe.

¹⁵ Mi'i hawyi to'e i — Uiwyrria'in eweiwat ro yne mesuwat yi totiaria wuat'i ywania uhehay wakuat enoi hamo e.

¹⁶ Uwe uwe uimohey haria weset'ok haria ti aru uimiehakyera'at nuaria te'eropyhu'at e Iesui. Ma'ato yt uimohey i haria ti aru wo'o'apiheg haria tukupte'en wuat'i e'at pe e.

¹⁷ Mi'i hawyi uimohey haria tomoherep miit'in me wakuap kahato. Mi'i tã ta'atunug ahiag ko'i miit'in miat ta'atusopo uhesaika wo. Musu pakup ko'i ta'atusu'at.

¹⁸ Mi'i hawyi moi ok akit hanuaria tukupte'en. Moi pytyk pytkai yt haty i uimohey haria ete e. I'ewyte gu'uro hy u pytkai yt haty i i'atuete e. Ta'i i'ahu rakaria ete te'eruweponug hawyi waku ra'yn i'atuete e. Mi'i tã ti aru uimohey haria timoherep miit'in me e Iesui topotmu'eria pe.

IRUKA 24.50-53 PIAT EWY

¹⁹ Mio tã e Aika'iwat Iesui hawyi Tupana tioto Iesui atipy kape. Mi'i hawyi ta'apyk Tupana

po sese kai tomimõtypot po'og eiam note ra'yn
ta'apyk ta'yn.

²⁰ Mi'i hawyi hemiit'in tuwat ra'yn Iesui ehay
enoi hamo wuat'i ywania mesuwat yi totiaria
enoi hamuat. I'ewyte ti I'atuka'iwat Pã'ãu ipotpap
kahato i'atuwywo tesaika wo wakuap nug hamo
miit'in miat tomohey hamo.

Toran na'yn uimiwan
Uito ti Maku

Tupana Ehay Satere Mawe Pusupuo
New Testament in Sateré-Mawé (BR:mav:Sateré-Mawé)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sateré-Mawé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sateré-Mawé [mav], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Sateré-Mawé

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

86691f85-c501-5f1f-949e-903f2bbf9ae7